

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

PATRIA ÎN IANUARIE

al treilea an al cincinalului, deosebit de important pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, a programelor și hotărârilor Conferinței Naționale, un an de muncă și de luptă pentru dezvoltarea economică și socială a patriei, pentru afirmarea principiilor păcii, a cauzei umanității, pentru colaborare și înțelegere între țări și popoare, iată — în linii mari — componentele esențiale ale anului 1983 definite de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Mesajul adresat întregului popor în noaptea de revelion. Emoționantă și clară sinteză a lumii în care trăim și a lumii pe care ne-o facim, vastă cuprindere de orizont și situare adâncă în actualitate, în problematica, în dinamica majoră a acestei actualități, Mesajul din noaptea de Anul Nou este de fapt o elocvență și densă prefață la cartea tuturor faptelor noastre de muncă și creație pe care le vom înscrie în continuare istoriei trăite și asumate, la dimensiunea și după ritmul realizărilor de până acum, precum și după cele din gând, viziune, Conferința Națională a partidului a încheiat într-un fel simbolic anul care a trecut și, ca eveniment, prin documentul de excepție pe care-l reprezintă Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin hotărârile și programele adoptate a dat un nou curs efortului și voinței unanime de a ne continua opera de propagare socialistă a patriei în consens cu propriile noastre cerințe și posibilități. Sub semnul unei noi călătorii a muncii și vieții în toate domeniile de activitate, sub semnul unei noi competențe, a unui nou randament, condiție a

insuși progresului și a experienței înseși prin care ne legitimăm. Sau, cum o spune însuși președintele, conducătorul partidului și statului nostru: „Să facem totul ca anul 1983 să asigure depășirea unor greutăți vremelnice, să ducă la realizarea în cele mai bune condiții a planului de dezvoltare economică și socială, de ridicare a bunăstății materiale și spirituale a poporului, de înaintare mai fermă a patriei noastre spre piscurile tot mai înalte ale civilizației comuniste.

Ambianța sfârșitului de an, sărbătorirea celui de al 35-lea an al Republicii, tradiționalele manifestații legate de Anul Nou, plugosorul, urările adresate celui ce ne reprezintă cu desăvârșit devotament, urările pe care ni le-am adresat și după tradiția și farmecul cărora am pășit deopotrivă, om și țară, pe o nouă treaptă, pe un nou prag în înalta edificării celei mai mărețe opere de progres și civilizație, se confirmă, iată, din primele zile, în cele dinții date pe care, în chip de raport, poporul, patria întregă s-au obișnuit să le înfățișeze și să le consacre, astfel, ca pe un orizont nou cu multiple repere, în timpul și după potiriva unor noi împliniri. În calendarul nostru de muncă și viață sunt sărbători care vorbesc de la sine despre patrie și despre noi, sint fapte și vieți care emană de la istorie și care produc istorie, înobilizează ideea de creație și dau muncii un sens creator. În asemenea fapte și cu asemenea vieți patriotice cistigă în adâncime, spiritul revoluționar, comunist, se relevă în întregime, poartă imaginea vie a tot ce-i model. Și expresia în cea mai deplină translație, a strădunții, a puterii și a vocației de a crea. Numim prin aceasta săr-

bătorirea zilei de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu, academician doctor inginer, om politic român și savant de renume mondial. O zi în calendarul nostru de muncă și viață, o zi de ianuarie, de început de an și care, în perspectiva unei alte aoropiate, jubilee aniversări, poartă semnificația întregă a unei existențe eroice. Știința românească, și nu numai ea, ci și lupta, munca și creația s-au îmbogățit cu un nou nume iar sensul pe care l-a dobândit cercetarea și mai ales sensul pe care l-au dobândit rezultatele științelor și cercetării contemporane au o adresă pe cât de exactă pe atât de sensibilă, și anume omul și progresul său, civilizația sa, condiția existenței și prosperității sale. Să ne amintim numai acest strălucit inițiativă „oamenii de știință și pacea” și sensul de care vorbim este cât se poate de elocvent. Umanismul se construiește în permanență iar omul de știință are în această direcție un rol urias. Este o forță a progresului care, unindu-se cu celelalte forțe ale luptei pentru salvagardarea umanității, poate contribui, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Mesajul de Anul Nou, la asigurarea dreptului suprem al omenilor la libertate, la independență, la existență, la pace.

Asadar: la început de an, în calendarul nostru de muncă și viață, o dată cu faptele noastre de muncă și viață, și spunea: „La mulți ani tovarășe de viață a celui cărui, nu peste mult timp, îi vom ura jubiliar La mulți ani! Două vieți care, în istoria noastră contemporană, și în înalta realității noastre — cele de azi și de mâine — se constituie într-un exemplar mesaj.

Luceafărul

OMAGIU LA ÎNCEPUT DE AN

Sărbătorim, în acest început de nou an, ziua aniversară a celui care stă de o viață de-o dragă, inițialului bărbat al țării. O viață nescurtă de ceasuri dramatice, de renunțări și privațiuni, dar luminată de bucuria împlinirii viselor înflăcărate ale tinereții.

Activist de înaltă răspundere și de înalt prestigiu al partidului și statului, tovarășa Elena Ceaușescu este profund implicată în elaborarea și înfăptuirea politicii de creștere materială și spirituală a societății noastre. Eminent om de știință, dovedind o înțelegere superioară a necesității pătrunderii rapide a rezultatelor cercetării în activitatea productivă, Domnia Sa a dat un impuls hotărâtor edificării celăluior chimiei românești. În calitate de președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, a determinat înscrierea în planul pe 1981-1985 a realizării în premieră a unor produse de vârf pentru aeronautică, electronică, energetică nucleară și abordarea unor domenii sortite unei mari extinderi în viitor, cum sînt biosinteza, catalizările enzimatică, sursele noi de energie. Se cuvine subliniat faptul că lucrările proprii de cercetare fundamentală și aplicată în chimia macromoleculară s-au bucurat de o deosebită apreciere, fiind tâlmăcite în multe limbi străine. Puternicul lor ecou internațional s-a concretizat și în numeroasele distincții și titluri care încununază o activitate științifică de excepție.

vente de respingere a acțiunilor și intențiilor care primejdiesc existența civilizației și a însăși speciei umane, tovarășa Elena Ceaușescu a fost aleasă ca președinte al Comitetului național român „Oamenii de știință și pacea”. Așa cum orăta Domnia Sa în cuvîntul rostit la recentul forum al comunistilor, acest organism reprezentativ „va trebui să inițieze și să desfășoare în continuare largi acțiuni, să se alăture și să sprijine susținut toate inițiativele îndreptate spre dezarmare, spre oprirea cursului periculos al evenimentelor spre încordare și război. Trebuie să facem totul pentru ca, împreună cu întregul popor, știința și cultura românească să participe tot mai larg la eforturile pentru înfăptuirea acestor decizii vitale ale omenirii, pentru promovarea idealurilor colaborării și păcii, a cauzei destinderii și înțelegerii între popoare”. Ca fiică a unei națiuni care a preluat totdeauna cuvințele cumpănite și faptele generoase, așezăm cu trup și suflet la acest program înalt, nobil exprimate în attea rânduri de secretarul general și președintele nostru.

Omagiind gândul cutezător și strălucita neobosită a tovarășei Elena Ceaușescu, îi urăm să trăiască întru mulți ani, în deplină sănătate și putere de muncă, pentru a-și continua activitatea rodnică închinată proasării patriei, împlinirii înaltelor idealuri ale timpului eroic pe care-l trăim.

Ion Hobana

HRISOV

Străbunele mele, ierugile singurate ce în cîmpie își născură prunci — sub anșă cu brăboane de nădușeală pe frunte cu pletele vestejind sub năoamă da frunze — o, cum cîntă greierii în călcăiele crăpate...

Străbunele mele, ierugile cu brațele întinse cu lacrimile toate pline la despărțire — în răscrucă drumului ostepără întocarea din luptă a filic — o, cum se inclina firul de iarbă

peste neînștit-țe unde... Sărbunele mele, ierugile cu plopii își cu una și ficelă sus, pe colinele verzi — o, câtă bucurie în sunetul goanelor vestind a palmelor răcoaroasă atîngere... Ierugi din ierugi cărări străluminind pe cîmpie păsări albe în zbor din pacea zăpezilor nălțate — o, câtă vesucii trecură pînă la noi purînd pe aripa numele împliniri: Elena Ceaușescu, s, înnoară floare l...

Cristina Tacoi

În grai de inimi

De ziua Dumneavoastră, poporul României, Cu tunicul de munte, cu zările cîmpiei, Într-un buchet de slove — tot flori înmiresmate — Vă-aduce o urare: „Ani mulți în sănătate!”

O știu Carpații noștri și-acel picior de plai Ce-a spus pe frunză doina spre gurile de rai...

Acum, noi, din pridvorul mai mindrei României Vă închinăm cinstire prin glasuri de copil, Să fie-n lume Pace și-un cer de Vorone, Copilăria albă un vis mai îndrăzneț! De-aceia azi poporul în prag de Ianuar, Urări în grai de inimi vi le trimite-n dar.

Cuvintele-s petale de trandafir ales În fagurii din limba cu dulce înțeles :

Valeriu Liță-Cosmin

TOVARĂSA ELENA CEAUȘESCU — pictură de Corneliu Brucosu

Alături de Eroul modernei României, De cel ce ne conduce destinul de a fi Uniți între hotare, cu dreptul nostru-n lume

Ca Patria Română să albă pururi nume, Fiți umăr de odihnă spre timpla lui vitează

Fiți vis ce se-mplinește și fapță ce visează! Într-un buchet de slove — tot flori înmiresmate

Vă-aducem o urare: „Ani mulți în sănătate!”

Valeriu Liță-Cosmin

Deschidere spre valorile culturii românești

Mai mult ca oricînd, istoria contemporană afirmă rolul important al femeii în efortul de ridicare pe noi trepte de progres și civilizație a omenirii, în împlicarea ei majoră în toate sferile de activitate umană.

După ce în lupta eroică a clasei noastre muncitoare condusă de partidul comunist, pentru lichidarea asuprii și exploatarei, femeile din România au înscris pagini glorioase de eroism și abnegație revoluționară, astăzi în condițiile optime create de partidul și statul nostru, femeile din România socialistă sînt angajate plenar în amplul proces de înfăptuire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare spre comunism, afirmîndu-se în toate domeniile vieții economico-sociale, inclusiv pe planul științei, învățămîntului, culturii și artei.

Exemplul nobil al perfectiunii

Există, firește, un eroism cotidian al faptelor obișnuite de muncă, pe care abia prin scurgerea timpului le putem contempla dintr-o perspectivă înaltă și priveștea pe care o deslășim ne emoționează și ne ferește, pentru că sînt zidurile unei lumi noi pe care mereu am visat-o dar niciodată, să pînd la temelile ei, n-am cîntec să credem că va fi altă de plină de lumină. Și este. Și înțelegem adînci înfloresc, și cu adîncă recunoștință și dragoste îl celebrăm și-l slavim pe cel care se află în fruntea treburilor țării și ale partidului și care prin nedezlegata lor iubire de patrie și de oameni și prin neobosită lor muncă și veghe fac ca scurgerea timpului și profacerile istorice să slujească viața și bucuria și împlinirea rostului omenesc. Iată de ce să îndrăzni să spun că aniversarea zilei de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu, a cărei viață nu s-a despărțit niciodată de idealurile socialismului și comunismului, a cărei activitate n-a încetat nici o clipă să fie în numele omenilor, al țării, al binelui și al progresului național, devine aniversarea fiecăreia dintre conștiințele noastre, angajate pe același plan al idealurilor românești, devine aniversarea propriului nostru destin. Recunoștință, în rălătura înaltă a acestei relații, mai presus de orice, un orgoliu național al cărui conținut este, înainte de toate, edificarea în condiții de pace și libertate a unei noi conștiințe comune, a unei unități de nezdruccinat între popor și partid și să-ți împartă cu cei mulți și trudiții viață și visele, să fii al lor și al numelui tău, deopotrivă. Cîstind viața plătitoare a tovarășei Elena Ceaușescu, cîstind puterea acestui pămînt minunat care a dat lumii conștiințe pururi treze, năsture, declanșînd energiile și inspirîndu-și contemporanii. Viața și lupta sa ne învață să nu înghețăm în fața vitregilor sorții, să îi fruntăm sus, trezind prin viscole și încercări, să vezi cu ochii visului zorii cei noi aprinzîndu-se pe paștile țării în care to-ai născut. Fie ca acest ianuarie aniversar să însemne pentru noi, toți, un plus de conștiință politică și revoluționară, iluminare lăuntrică, dăruire de sine, apropiere de viață, spor de iubire.

La mulți ani!

Cornelia Ionescu

Deschidere spre valorile culturii românești

Prof. Univ. Nicolae Călinoiu președintele Uniunii compozitorilor și muzicologilor din R. S. România, rectorul Conservatorului de muzică „Clăprian Porumbescu”

O în acest număr: ● Fragmente din romanul „Sea unul singurătății” de Fănuș Neagu ● Poeme de Gheorghe Tomozel ● În canoat pe G. Călinescu ● Evocări de ● Marin Nicolae Petrică și ● H. Zalis ● Cărtile anului ● 12 ● Articole despre volume de ● Ion Gheorghe ● Edgar Ispu ● Paul Argheș ● Mircea Brăgă ● Căte de ● Cristian Moraru ● Artur Silvestri ● N. Georgescu ● Vasile Chior ● Fântâna ● Cășione a prozei scurte românești de ● N. Clabun ● „De revelion” de Gheorghe Plet ● „Spălîte iubirii” de Costin Tuche ● Poezii de Valeriu Pantazi ● Rubrici de ● Teatr ● Păstică ● M. Zică ● Atelier literar de Geo Dumitrescu ● Rememorări: ● „Adio Europa...” de Mircea Mica ● Măpamond ● Gabriel Garcia Marquez: ● „Singurătatea Americii Latine” ● Spectacolul lumii de Ioan Grigorescu ● Balcanice ● Sport

6578 SC

Am cunoscut pe G. Călinescu

«Pentru osteneala...»

era un sfârșit de lunie și de an aniversar, cred că prin 1918. Toți membrii ateneei de literatură română, în frunte cu G. Călinescu, care colaboraseră la reparația în format mic, de carte, a „Jurnalului literar” nr. 1, 2, 3, 4-5 în anul 1947-1948, erau prezenți în bibliotecă. Apariția fusese posibilă prin obținerea unor fonduri bănești de la decanatul Facultății de filosofie și literatură prin deosebită bunăvoință, înțelegere arătată totdeauna de profesorul academician Iorgu Iordan față de G. Călinescu. „Jurnalul literar” apărut restrins la București ca format și durată reflecta, în primul rând, o bună parte din cursurile ținute de profesor cu articole ale colaboratorilor apropiați, din care sunt de neuitat cele despre istoria și știința inefabilă, Domina bona, speculații de o valoare literară indubitabilă, prin aplicarea unor concepte filosofice la unele personaje și eroi din lumea literaturii lui Caragiale, apoi Universul poeziei, o poetică originală.

Imi amintesc că Alexandru Piru, în afară de colaborare cu articolele ce ocupa cea mai mare parte de corectură în spalturi și ținea legătura cu tipografia. Eu, ca sarcini am avut și pe aceea a ținerii unor evidențe scrise pe foarte numeroșii studenți și diverși înscrși a cumpărării fasciculele „Jurnalului literar” la un preț mic.

Profesorul era bine dispus și cum stam în jurul lui, așezăți la una din mesele lungi de stejar și late, acoperite cu mușama bordo, se ridică și imi spuse:

— Domnule Crânguși, ia să-mi dai tot ce-ai strâns din difuzarea „Jurnalului literar”!

— Număldet, profesor!

Mă ridică de pe scaun și trăsei sertarul biroului din bibliotecă și scosei un teanc destul de mare de bancnote pe care vrui să-l întind în mină profesorului, dar dinșul imi făcu semn să-l așez pe masă. În trecut făcuse (sintagmă călinesciană), am observat că G. Călinescu nu lua bani ca miza altuia, ci numai puși pe masă. Dacă n-aș fi exagerat, aș zice mutatis mutandis, că și bunicul meu patern, care stia să descine de junglă, nu primea niciodată modica sumă în palmă, ci pe masă sau dacă stia pe un butuc de lemn în bălăntușă de pe jos.

G. Călinescu înfăcu cu rară dexteritate teancul de bancnote de pe masă și trecu alături, în cancelarie, iar cei prezenți, Ovidiu Papadima, Alexandru Piru, Valeriu Ciobanu și eu, așteptam, stîm de vorbă liniștiți. După puțin timp, G. Călinescu reapără roșos și surzător, ca același teanc mare de bancnote în mină, spunându-ne:

— Pentru osteneala de a fi contribuit în colectiv la apariția și răspândirea „Jurnalului literar” primește fiecare câte o parte...

Și pușe pe masă, în dreptul fiecăruia, partea cuvenită din teancul de bancnote. Eu rămăsei uimit că recunoștea și în acest mod eforturile colaboratorilor săi, că știa la momentul potrivit să răsplătescă, că momentul acela răsturna toate opiniile și teorii, legende create despre marea intelectual pe care îl observasem de atâtea ori mucind enorm și nu puteam să nu mă conving că G. Călinescu era un mizantrop care, paradoxal, iubea oamenii...

DOMNUL CĂLINESCU. AFI POST STUDENTUL MEU!

Se știe că după apariția romanului *Bietul Ioanide* (1953), căi care s-au aflat în apropierea romancierului, au intrat în portofelul unei eroli ca Gaîtany, G. Călinescu, G. Călinescu, G. Călinescu, Sufletele, Saferian Manigomian, mult ironizat profesor de beton armat, Pomponescu, prințesa Hangerliu și alții — persoane și personalități din societatea bucureșteană contemporană.

La apariția *Serinelui negru*, un prieten încă din vremea studentiei noastre, Nicolae Samara, originar din Veria (Macedonia), mi-a povestit că întâmplător a cunoscut pe un student de la Politehnică care, odată, trecind pe str. Polona, în timp ce G. Călinescu obișnuia să merge pe jos de la facultate sau Marșul Adunării Naționale spre casă, l-ar fi salutat, la un colț de stradă, cu un „Să trăiți, domnule profesor”, atrăgându-i astfel atenția asupra lui. Profesorul s-a oprit:

— De unde știi că sunt Călinescu?
— V-am auzit cursurile...
— Da? Ți s-a părut surprins...
— V-am citit cărțile...
— În fine, interesant...

Oprit citeva clipe și măgălit că este salutat de un admirator în plină stradă, privindu-l cu discreție, îi propuse să-l însoțească spre stradă G. Vlădescu. Un student de la Institutul politehnic e o pură abstracțiune. Să-l fi băgat în seamă numai pentru că s-a mărturisit momentan ca admirator? Nu. Orice tânăr cu puțin curaj ar fi făcut-o. Tânărul student, pe lângă că era înalt, vînjos, viguros și păros avea ceva care l-a atras pe romancier: o fizionomie în afară din cale de coșoasă, de buboasă... Studentul de la Politehnică nu bănuia că, în acele minute peripatetice, se contura în imaginația romancierului posibilul portret al lui Gavrilca. Admiratorul mărturisit devenea un model fizic de erou de roman. La apariția romanelor s-ar fi recunoscut ușor idealizat. „E unul bubos la față, parca mincat de vărsat. Mirabeau, Danton, toate marile canale sînt ciuruite de variolă sau furunculose, se vede că asta dă creierului o excitație morbidă” (G. Călinescu, *Bietul Ioanide*, ed. 2-a, p. 138).

Un alt personaj luat ca model din viața de data asta feminin în romanele *Bietul Ioanide* și *Serinelui negru* pe care cred că l-am identificat și recunoscut, stigmatizat de romancier, pentru că l-a scîrbit și într-un fel l-a amuzat, este cel utilizat pentru madam Angela Valsamaky-Farfara. Iată împrejurarea. După îndepărtarea colaboratorilor Ovidiu Papadima, Valeriu Ciobanu și Alexandru Piru, vreo jumătate de an, rămînînd numai eu în preajma profesorului care, înainte și după cursurile rămînea o vreme în cancelarie și eu mă mișcam fide spre sala de bibliotecă, fie spre secretariatul facultății să-l semnez pe profesor în condicta de prezentă imitîndu-i semnătura, de citeva ori, un personaj ieșit pe stradă parca din literatura lui Edgar Allan Poe și sosis în cancelaria de literatură română, imi păru a fi o doamnă destul de în vîrstă care fusese pe vremea lui Mihail Dragomirescu asistentă, îmbrăcată în fustă neagră, bluză neagră, pălărie tot neagră, rujată pe buze, pudrată gros, cu o față bărbătească și glas gros, evident decreștat, ridicat adine, se așezase pe unul din scaunele destinate asistentilor. Profesorul Călinescu sta pe scaunul-fotoliu de stejar cu capul sprijinit în palma dreaptă, privind dincolo de nivelul capului doamnei în negru, neabîgînd-o în seamă cu tot dinadinsul și parca amuzîndu-se în forul lui interior. Abia mă așezasem pe un alt scaun, cînd, deodată, doamna izbucni ca supărată, adresîndu-mi cu un joc nervos al picioarelor, impamcentată, intrigată:

— Cum, domnule Călinescu, nu vă mai amintii de mine?

— Nu! zice calm profesorul, însoțind răspunsul de un gest facial de negare totală.

— Domnule Călinescu ați fost studentul meu! stăruia doamna.

— Nu cred! replica impasibil și parca absent, blazat.

— Domnule Călinescu, eu am fost asistentă, cînd erăți student! re-lua doamna în negru.

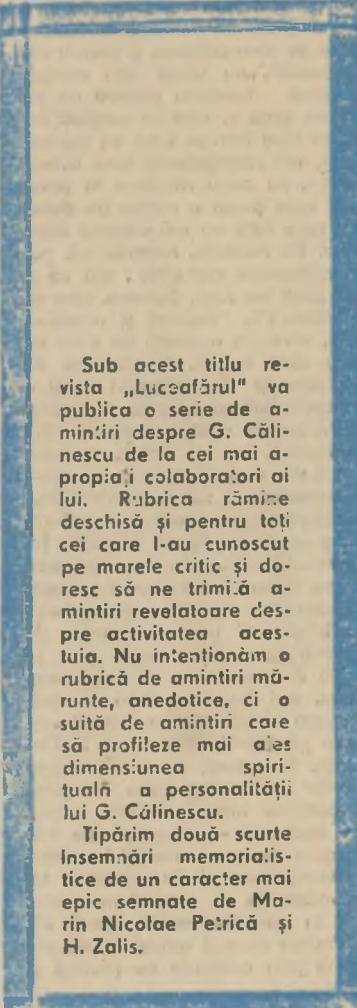
— Nu vă recunosc! răspundea Călinescu calm și ușor distras.

— Nu mi dați de lucru? se îndrepta doamna.

— Nu!... (și cu un gest al miștii în care își propusese capul și sugera îndepărtarea). Puteți să vă duceți!

Doamna, contrariată, deubolată, intrigată și indignată, enervată că ingratul este studentul de odinioară, Călinescu Gheorghe care refuză să-o recunoască, zice:

— Așa?.. Să mă duc?

Sub acest titlu revista „Luceafărul” va publica o serie de amintiri despre G. Călinescu de la cei mai apropiați colaboratori ai lui. Rubrica rămîne deschisă și pentru toți cei care l-au cunoscut pe marele critic și doresc să ne trimită amintiri revelatoare despre activitatea acestuia. Nu intențimăm o rubrică de amintiri mîrșite, anedotice, ci o suită de amintiri care să profileze mai ales dimensiunea spirituală a personalității lui G. Călinescu.

Tipărim două scurte însemnări memorialistice de un caracter mai epic semnate de Marin Nicolae Petrică și H. Zalis.

— Da! Duceți-vă!
— Așa? Care vă să zică n-aveți nevoie de mine?

Nu!... Duceți-vă!... Duceți-vă! însoțind replica de un gest al miștii drepte în sensul degajării locului.

Atunci, văd pe doamna în negru că se ridică de pe scaun, adumbrită, întinsecă la față, îmbufnată și supărată de refuzul ingratului student de odinioară, se hotără să plece și țese trîntind usa fără să mă scoată un cuvînt. După plecarea doamnei în negru, profesorul Călinescu, ridicîndu-se în picioare și izbucnînd în hohote de ris, m-a întrebat:

— Ce-i cu nebuna asta?

— Nu știu nimic, domnule profesor.

— Cum a intrat în cancelarie asta?

— Vă rog să mă credeți că n-am observat-o.

— De unde a aflat că sunt aici?

— Cursul fiind public, cred că s-a interesat.

— Ce mai caută bătrîna asta?

— Am înțeles că pe dumneavoastră... Știe cum vă numii?

— Dumneata ai mă văzut-o vreodată?

— Parcă am văzut-o pe la cursurile profesorului Caracostea...

— Știi cum o cheamă pe bătrîna asta?

— Cora Valescu? zice profesorul parca scormonînd prin memorie portretul ei... Dar ce să caute aici?

— Ar... ar parte-mă o supozitie în privința prezentei ei în cancelarie.

— Ce fel de supozitie?

— Ca doamna să fi venit pentru Mihail Dragomirescu...

— Nu văd legătura! zice Călinescu.

— V-o spun eu... Profesorul Mihail Dragomirescu, un bătrînel mărunț de stat, cu cioc alb, în costum negru prin anul 1941, 1942 mai venea pe la facultate aproape zilnic în această cancelarie păstrată ca pe un cabinet de lucru personal de la pensionare pînă cînd s-a prăpădit. Ca student, eu l-am văzut de multe ori, descuind usa, stînd un număr de ore și lucrînd cînar la biroul la care stătea, incuind apoi usa și iesînd cu pasamaky-Farfara din coridor. Îi văd și căuțat pe Mihail Dragomirescu și v-a găsit pe dumneavoastră, recunoscîndu-vă...

— Da?

— Este posibil!

— Dar, dacă o mai vezi că apare în coridor sau în anticameră, îi spui că nu?

— Credeți că refuzată acum și îndepărtată cu delicatețe nu va mai veni?

— Te pui cu nebuna? Ha! Ha! Ha! Ha!

Și profesorul Călinescu, stringîndu-mi mina cu fermitate ieși pe ușă atît de bine dispus aș zice cum nu-l văzusem niciodată.

Peste cîteva ani, citînd încă în forma manuscrisului dactilografiat romanul *Bietul Ioanide* care circula în exemplare multiplicate la E.S.P.L.A. pe sub mîna de la un amic binevoitor, mi-am adus aminte de cele două sau trei apariții ale acestei doamne în negru, recunoscîndu-i portretul în personajul madam Angela Valsamaky-Farfara, în trăsăturile cel puțin fizice ale portretului. În dialogul dintre Gaîtany și madam Valsamaky-Farfara de față fiind și Panait Sufletele, această doamnă are replica: „— Și zii, nu vine Ioanide, regretă Angela Valsamaky cu glasul ei gros, silindu-se a nu mișca prea mult buzele violente vopsite cu rouge și a nu-și crăpa înfașa tencuială de pudră și fard de pe față ei semilă” (G. Călinescu, *Bietul Ioanide*, ed. 2-a, p. 9). De altfel, cheia multor personaje și eroi din romanele lui G. Călinescu nu este prea greu de presupus pentru cine a cunoscut amicii și inamicii omului de literă și procedeele de transfer din viața în ficțiune nu mi s-au părut prea complicate, unele din ele avînd aspect verbal paronimic ca în cazul Dan Bogdan, transfer al personalității marelui filolog, academician Iorgu Iordan. Cine l-a cunoscut îl poate identifica ușor. În cazul bătrînei doamne Valsamaky în prima formă fără conexiunea Farfara, se poate recunoaște prima silabă a onomasticului Valescu. În paranteză fie spus, doamna în negru Cora Valescu publicase două lucrări de critică: unul *Comentarii critice* (1923), semnat cu acest nume iar un altul *Pesimismul lui Eminescu* (1932) sub numele compus Cora Valescu-Hurmuz. Așadar, scîlto-rii a utilizat amîndouă formele onomastice. Era deci o doamnă instruită.

Marin Nicolae Petrică

Sub acest titlu revista „Luceafărul” va publica o serie de amintiri despre G. Călinescu de la cei mai apropiați colaboratori ai lui. Rubrica rămîne deschisă și pentru toți cei care l-au cunoscut pe marele critic și doresc să ne trimită amintiri revelatoare despre activitatea acestuia. Nu intențimăm o rubrică de amintiri mîrșite, anedotice, ci o suită de amintiri care să profileze mai ales dimensiunea spirituală a personalității lui G. Călinescu.

Tipărim două scurte însemnări memorialistice de un caracter mai epic semnate de Marin Nicolae Petrică și H. Zalis.

— Da! Duceți-vă!
— Așa? Care vă să zică n-aveți nevoie de mine?

Nu!... Duceți-vă!... Duceți-vă! însoțind replica de un gest al miștii drepte în sensul degajării locului.

Atunci, văd pe doamna în negru că se ridică de pe scaun, adumbrită, întinsecă la față, îmbufnată și supărată de refuzul ingratului student de odinioară, se hotără să plece și țese trîntind usa fără să mă scoată un cuvînt. După plecarea doamnei în negru, profesorul Călinescu, ridicîndu-se în picioare și izbucnînd în hohote de ris, m-a întrebat:

— Ce-i cu nebuna asta?

— Nu știu nimic, domnule profesor.

— Cum a intrat în cancelarie asta?

— Vă rog să mă credeți că n-am observat-o.

— De unde a aflat că sunt aici?

— Cursul fiind public, cred că s-a interesat.

— Ce mai caută bătrîna asta?

— Am înțeles că pe dumneavoastră... Știe cum vă numii?

— Dumneata ai mă văzut-o vreodată?

— Parcă am văzut-o pe la cursurile profesorului Caracostea...

— Știi cum o cheamă pe bătrîna asta?

— Cora Valescu? zice profesorul parca scormonînd prin memorie portretul ei... Dar ce să caute aici?

— Ar... ar parte-mă o supozitie în privința prezentei ei în cancelarie.

— Ce fel de supozitie?

— Ca doamna să fi venit pentru Mihail Dragomirescu...

— Nu văd legătura! zice Călinescu.

— V-o spun eu... Profesorul Mihail Dragomirescu, un bătrînel mărunț de stat, cu cioc alb, în costum negru prin anul 1941, 1942 mai venea pe la facultate aproape zilnic în această cancelarie păstrată ca pe un cabinet de lucru personal de la pensionare pînă cînd s-a prăpădit. Ca student, eu l-am văzut de multe ori, descuind usa, stînd un număr de ore și lucrînd cînar la biroul la care stătea, incuind apoi usa și iesînd cu pasamaky-Farfara din coridor. Îi văd și căuțat pe Mihail Dragomirescu și v-a găsit pe dumneavoastră, recunoscîndu-vă...

— Da?

— Este posibil!

— Dar, dacă o mai vezi că apare în coridor sau în anticameră, îi spui că nu?

— Credeți că refuzată acum și îndepărtată cu delicatețe nu va mai veni?

— Te pui cu nebuna? Ha! Ha! Ha! Ha!

Și profesorul Călinescu, stringîndu-mi mina cu fermitate ieși pe ușă atît de bine dispus aș zice cum nu-l văzusem niciodată.

Peste cîteva ani, citînd încă în forma manuscrisului dactilografiat romanul *Bietul Ioanide* care circula în exemplare multiplicate la E.S.P.L.A. pe sub mîna de la un amic binevoitor, mi-am adus aminte de cele două sau trei apariții ale acestei doamne în negru, recunoscîndu-i portretul în personajul madam Angela Valsamaky-Farfara, în trăsăturile cel puțin fizice ale portretului. În dialogul dintre Gaîtany și madam Valsamaky-Farfara de față fiind și Panait Sufletele, această doamnă are replica: „— Și zii, nu vine Ioanide, regretă Angela Valsamaky cu glasul ei gros, silindu-se a nu mișca prea mult buzele violente vopsite cu rouge și a nu-și crăpa înfașa tencuială de pudră și fard de pe față ei semilă” (G. Călinescu, *Bietul Ioanide*, ed. 2-a, p. 9). De altfel, cheia multor personaje și eroi din romanele lui G. Călinescu nu este prea greu de presupus pentru cine a cunoscut amicii și inamicii omului de literă și procedeele de transfer din viața în ficțiune nu mi s-au părut prea complicate, unele din ele avînd aspect verbal paronimic ca în cazul Dan Bogdan, transfer al personalității marelui filolog, academician Iorgu Iordan. Cine l-a cunoscut îl poate identifica ușor. În cazul bătrînei doamne Valsamaky în prima formă fără conexiunea Farfara, se poate recunoaște prima silabă a onomasticului Valescu. În paranteză fie spus, doamna în negru Cora Valescu publicase două lucrări de critică: unul *Comentarii critice* (1923), semnat cu acest nume iar un altul *Pesimismul lui Eminescu* (1932) sub numele compus Cora Valescu-Hurmuz. Așadar, scîlto-rii a utilizat amîndouă formele onomastice. Era deci o doamnă instruită.

Marin Nicolae Petrică

Director de revistă fără să o știe

unie 1932. Vacanța bătea la ușă. Încheiam al doilea an de studenție, cînd am primit invitația să lucrez, în calitate de colaborator permanent, la revista *La Roumanie Nouvelle*.

Peste exact 14 luni, urma să se desfășoare în țara noastră cel de-al III-lea Congres Mondial al Tineretului și al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților pentru pace și prietenie. Revista *La Roumanie Nouvelle*, destinată propagandei românești în străinătate, urma, în acest context, să-și modifice formatul și să-și sporească numărul de pagini. Ca să fiu prezent citeva ore pe zi în angrenajul redacțional (aici aveam să-l cunosc în calitate de stilizator pe Al. Duiliu Zamfirescu) mi se asigură, cu avizul ministrului învățămîntului din acel timp, o semicursură de frecvență la cursuri și seminarii.

M-am prezentat la locul loc de muncă. Seculul redacției era pe Călinea Victoriei într-o clădire ce adăpostea în prezent, la parter, magazinul *Confectia*.

Senzația de mișcare continuă alterna cu feliurile încercării de stabilire a unui nou profil. Descoperam un lucru ciudat: nimic nu era hazardat, dar aproape nimic nu te îndemna să te confunzi cu ceea ce îți se cerea să faci... Pe la sfîrșitul toamnei, noul format a fost aprobat. Tot atunci s-a luat hotărîrea să fie uns ca director al publicației G. Călinescu. Prestigiul personalității sale complexe a prezidat, neîndoielnic, la această alegere. Doar că nimeni, cum aveam să aflăm, nu i-a cerut acordul.

Cînd mi s-au fixat atribuțiile, accentul a căzut pe stabilirea de contacte cu diverși exponenți ai vieții culturale-artistice. Așa am ajuns la Cezar Petrescu, devenit ulterior un colaborator cu a cărui prietenie m-am mîndrit, la acad. Elie Carafoli, la Al. Philippide și la mulți alții.

Imediat după Anul Nou, trecusem pragul lui 1933, conducerea I.R.R.C.S. a elaborat un plan în perspectiva evenimentului ce se apropia. În acel plan se menționa că lui G. Călinescu îi revine sarcina să semneze un prim editorial conceput ca o subliniere metaforică a participării revistei la manifestările Festivalului. Imi amintesc vag de toate detaliile. Mi s-a cerut, cum puteam să uit?, să-i transmit satisfacția directei că acceptă să se scrie. Mă mult, urma să întăresc afirmația privind bucuria tuturor că se implica în contemporaneitate. Redactorul-sef m-a chemat în biroul său și m-a dăscălit nîtel cum să fac ca să evităm... clișeele academizante, pentru ca textul călinescian să sune proaspăt, după lungă pauză publicistică a editurii. Nu aveam cădere să-l increditez că temerile lui erau fără obiect. Încă o dată semnalez că la acea dată (să fi fost prin mai 1933) din motive nedeluzite numele lui G. Călinescu figura pe colonetă fără ca cineva să-l fi instintat.

Sugorînd ideea unei vizite protocolare și a înmînării citorva numera mai răsărite din periodicul nostru bilunar, am simțit trebuie o tăcere stînjinită. Nu mi-am explicat-o.

A doua zi mi s-a trasat drept sarcină urgentă să fac această vizită împreună cu un fotoreporter ca să-l îmbrunăm pe director, să-i cîștigăm simpatizii.

Ca să spun așa, G. Călinescu era doar un director simbolic: între el și *La Roumanie Nouvelle*, lipsa de inspirație, parca, un fel de suspiciune inexplicabilă, îl mențineau sim-

spățiu și nu o mai puțină necesară constință de sine. Geneza colecției, principiile ei metodologice, situația ei în cadrul preocupărilor folclorice ale vremii nu mi sînt acum implicite, ci larg explicate, fapt care transformă strădania lui G. Dem. Teodorescu, prestată în a doua jumătate a secolului XIX, într-un admirabil instrument de lucru al zilelor noastre.

Am să înțelegem că aparatul critic complex este opera și o tutează gratuit. Din aproape 1000 de pagini, notele, glosarul, bibliografia și indicii de informatori și localități nu ocupă mai mult de 160, densitatea lor fiind remarcabilă.

Astfel, recitarea la care ne referim devine, în chip evident, o operă de recuperare. Migala presupusă de o asemenea întreprindere nu este la îndemna oricui și meritul lui George Antof, privit în această lumină, sporește. Și ne reține totodată atenția prin adevărul subiectului: ritmul de acțiune al arheologilor este în mare măsură rămas încă destul de eprizător.

Mihai Pelin

Poezii populare române

Minerva a oferit cîntărilor ei un volum de excepție: *Poezii populare române* de G. Dem. Teodorescu, prefațat de Ovidiu Papadima și înzestrat cu un substanțial aparat critic de George Antof. Reintroducerea în circuitul public a operei unuia dintre marii noștri folcloriști, receptat diferit în epocă, dar niciodată ignorat, umple un gol însemnat în bibliotecă noastră folclorică. Curînd, se va implini un veac de cînd a apărut ediția princeps a culegerii, completată ulterior pînă la 985 piese dintr-un evantai diversificat de specii folclorice. Ovidiu Papadima a încercat să resuscite interesul pentru destulul ei, atît în 1944, cît și în 1961, dar fără să stîrnească prea mult ecou. Cînd mărturisesc că G. Dem. Teodorescu „nu a avut destulul pe care îl merita”, deși George Antof produce un entuziasm pentru adinea uitare a vremurilor mai noi. Și lată că prin truda sa această uitare devine un fapt de domeniul trecutului.

Pe fapt, George Antof a adăugat operei exact ceea ce se considera că-i lipsește: o necesară ancorare în timp și în

valeriu pantazi

Zăpada fierbinte

Și miroceam zăpada și spunea: a sevă tinăradă ademînd în lemn destulul rădăcinilor solare neastepînd, făcînd în muguri semn a dragoste și desprimăvărare!

Mă plec să sărut pulberea din părul mamei-cîmpii atomii mei de care nu pot să mă scutur ca un polen pe aripi, culorile și zborul sunt încarnate-n flutur.

Suflet trăind zborul, să gîndesc lumea alfel Lumea rămine în afara mea și deodată — ca o obsesie: întoarcerea în haos! NU!

Nu pot gîndi întoarcere în haos, stăpînit mușcat de lumină, iubina lumina, inspirat cuvîntul

Soldați ai soarelui

soldați ai soarelui numai acei minunați Sacerdoți plîni de amintire lumina vibrează și mă așteaptă voi urca pe onduli întinși ca un riu liniștit ce se-nnoare în mare.

și Soare le spune: eu sunt aici deocamdată! I numai pietrele au vizuiri infintezimale boabele de nisip boabele de nisip.

apoi imi aduc aminte un fel de zbor și el a fost lăsat într-un sertar cam pe la umeri de un Dedal nepriceput. Stă între noi, desigur, Timpul.

Frigul nu urcă prin frig

și zburătorul voînța de a prînde solstițiul acela al Universului spre vara universală să ajungă din Unde din Cînd Vavilionul Prima dimineață văzută cu ochii uitării

Astfel marile noastre istorii vor rula pe ecrane. gîndul ce trece de nașterea sa este însăși Lumina

Leagăn al lumii ce nu se ferește de sine.

Desen de Mihail Gheorgha

Cartușiera cuvintelor

Nu acesta este poemul. Ci oamenii mării, oamenii cîmpilor albastre, ai cerului albastru, cei îndrăgostiți de nemărginire, de străzile mici mărginite de leandri orientîndu-se după visuri

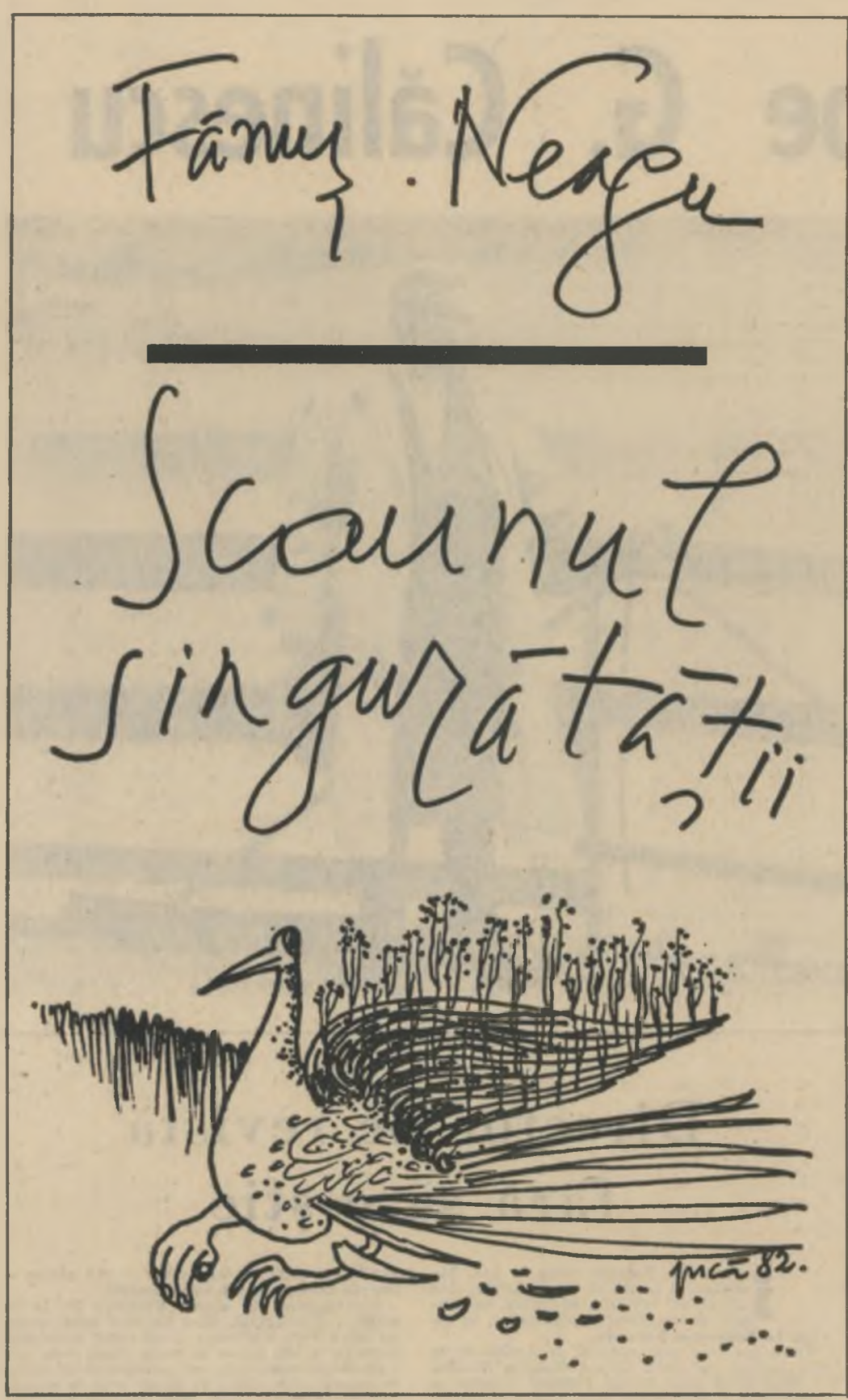
ii văd îndepărtăți, cu fețele supte de tăcere și cîntec, cu coastele bătute de valuri ei înșii corăbii ei nu poartă poezia în banduliera mîneția omului nău este împotriva omului, este chiar nostalgia și visul, lupta-infrîngerea-melancolia contemplația — starea de tensiune și spaima — regăsirea și îndepărtarea — dorința și neîmplinirea

Nu am văzut niciodată cînd fulgeră Porumbelul zburînd I Niciodată.

Trebuie

Trebuie să schimb rostul acestor cuvinte: prea multă vegetație se numește floare și e prea mult zăpada-aducere aminte!

Cind am ieșit din zăvoaiele de sălcii și-am fost lângă podul de la Șendreni, ne-am aplecat, uimiți, fiindcă orașul Ga-lați se ridicase de la pământ și pulsa, neverosimil în aer, puțin mai jos de lună, lângă o stea care înlăcina miază seară de pomorâ și pe care-o lătau Baghira și Nathalie, dogii albaștri ai lui Bazar Gorafeanu, incirgați de-așupra unei movile de cini morți — steaua fără mărură și fără sînge, baboșita galaxiei, cerea de pomană duhoare, oase descărnate și mai ales fluxul miraculos, substanța ostilă, biruitoare și tenace care transformă orice ovesiune în cîntec și viață. Oricum, orașul era acolo sus, și sus era seară, nu miezul nopții ca pe pământ — „sufără de tango!”, spuse Ji Peruzea — putea să fie numai o simplă bișniție de primăvară, chiar am vrut să strig, voi nu vedeți că e aprilie, nenorocitul ăsta de aprilie, care-și arde bocancii din picioare la dar n-avem puterea, totul scapă-măna cu o mare întoarcere în trecut, într-un gal al timpului pe care, orgolios, l-am mai traversat cîndva, dar nu cu trupul, cu moartea. Calvarul orșezilor așezate numai pe un mal de fluviu — celălalt mal rămîind permanent într-o halucinantă, primejdioasă libertate. Sus, în cer, nici o imagine idealizată — existența părea chiar mai lipsită de tact decît în zori zilei, frica, la căderea serii, se schimba în dans nupțial. Pe liniile de tramvai goale treceau cortegii de spinzurători în care atîrau mami — printre ele, ca să lărgescă avertismentul, și cîte o vită sau un cîine — prîh colțuri domoști și schișoacă măruri prohibite, un sac cu banane pe un sac cu oase, un cheferist sau ceva în felul ăsta turc vin roșu pe socul lui cu oase și din ele se intrupau un bătrîn cu o fetișcă și bătrînul urlo, faceți loc, faceți loc, e nevastă-mea de-a doua, nu tărăbiți! pe ea (Bazar îmi picurase omag în vinul galben!) o comisie centrală recepționa himere, două cete de bătuși își striveau mutrele într-o fundătură, spre bucuria unor greci aflați în rîpa unui balcon — grecii mîncau brînduși cu sare și scrumbii cu ceapă și cel mai înalt dintre ei striga: abolit condiția! — O doamnă cu cărunturile multe și exultante eraza un purcel de bancnotă într-un borcan de sticlă, așa cum se așeză trunzele de viță (ă, Maică precistă, ca binele din viitor să nu fie ipectet), pe Strada mare gîlita, lînsă de bruma felinearelor, o multime care-și calcula pașii să fie egali cu ai patrulelor (rutina fricii); se protesta împotriva teroarei cîntînd în gînd cîntăce porcoase, în timp ce între pulpanele străzilor mărginașe, boncăluia cerbii, țopii negri se fotografiau pe stînci de mucava cu glonțul pătrunzîndu-le (easta, un bețiv sau un felinar abandonat de iubite bătea cu pumnii în zid, Marula, Neacșu, Gherghina, Creola, Liara, niște șlici uriașe înțou prin zăvoaiele din piatră, o noală de lupi mîncătoare de cîrpi, brăconierii se întorceau cu zeci de rațe sălbatice adunate în ciorchinari, însă femele lor, cu fulgi în păr și rochii murdare de sos, slujindu-se de cuțite uriașe, frigeau altceva la loc, frigeau carne de cal; dîncolo de niște prașuri de plexiglas, deasupra cărora se roteau în zbor sulțari, stînci roșii, egrete lăptoase, ulii, culburile lor, smocuri de găbenele — să-ți toie de găbinare, cu briciul, sub limbă — pe promotoriul unei feste cazemate învelit în rogojini, o Mică Parisiană încropea la balalaică un mic Paris plin de frizeri, brîntăni, bolli venerice, lămpi atîrnate de-a cadere din muguri lătră cadente de chelidoni, rali, ele norocii înecate-n lămpile de hirtie ce sponată și — lanterne, lanterne scăpărate pe sub uger — a Venetie cu cănoale ghifluite de lături.

— Uite, în casa alba unde prînde chef gîlceau, zise Ji Peruzea

— Aha, lătră Madona, revenind parcă dintr-o pîrtie cu grăsimă rîncedă. Prin umarea acolo-lu-patul cu flori în care lac artiștii onoria.

— Vrei să zici că mărturisesc milioane în buricele deștelor, îl completă Ji Peruzea.

— Hai să fumăm nițică aiureală, tovarășe Saltava, strigă Madona și îndreptă mîgîna spre orașul din cer. Iar Ji Peruzea:

— Ce frumos mă privești, tovarășe Saltava!

— I-am luat mîna și i-am sărutat-o, mînașă a sînge lînr în seara abasărită. Aprilie. „Ce gură largă are fata asta! Închide-n ea două vîi: părăzania și uitarea.”

Madona opri în fața unei case mase, vechi, cu doi castani la poartă. Toropiă de năluca primăverii, Ji Peruzea făcu o pîrăuță pe trotuar și rochia ei, din bismole colorate, închipui cu cupola de fașnetă, de arome și incolțiri, care se stînzea boțit sub slorlîțul unui cal.

— Domnule, da, zise Madona, surprins, sîntem unde era nevică să-ajungem de mult.

Prin fereastra deschisă a casei lui Krin Sitaru scoțeau capul în stradă doi cai. Cu frie de piele și zăbalele scoose. Pe deasupra lor năvăleau unii semnal avizirilor din trompetă, după care se îndalță puternic, repetit și călcînd nemilos consoneanle, un glas robust, cu molicine de pîntece-n auzire:

— Pictura lui Sitaru e apoteoză — ca dovadă că la expoziția lui din sala Palatului culturii nu te îmbolnăvești de împotivire, ci de dorul de a trăi liniștit cu un volum de poezii sub pernă și dacă se poate cu timpla-n umărul unei muieri pîntreaso. În noianul de nînsore care-i covîrșește gîndurile, florile se înalță halucinant, ca Fata Morgana leșind din seruități să semene-n lume pilpîiri de coral. Sitaru vine de la Moldova, în o lună de pastime, trasă de fluturi năvingi. Căi lui băltați mestece elernitate fiului dinaintea unei circiumi în care se argeșteșe Timpul și iluzia, iar Isus Christos, adică omul cel mai mîrunt, își culege oboseala de pe mîini și de pe umeri și clădește din ea mesteceni și altare în care să odihnească albinele. Iluzia — eșecul nostru durabil, scuza și îngimfarea noastră. Între tablourile lui Sitaru te așezi ca într-un pridvar și, rozemat cu bărbia în izvorul umirii, privești în adîncul purgînt al Munților Carpați ai Moldovei și îei seama la o boare din spini și la tema alcătuirii lor în cunună, la luga incîntată

de sine a unei lăbrite reînviată, la solemnă cădere a merelor vîrăcite peste pogoaane de lăcuferi. Stai ca într-un pridvar și zici cu cronicarii pămîntului românesc, că răcoarea ăia și se îngîna dulce la ureche.

— Ji Peruzea, cu acordeonul atîmîndu-l de umăr, sîrătu trunchiul căsătorului din dreapta porții.

— Și-ți, zise, că fiecare castan de care se rezimă o fată mare aprinde, în ultima noapte de aprilie, încă cincizeci sau șaiszeci de candelă. Exact atîtea candelă cîți ani îi mai sînt hărăziți fetei să trăiască.

Dundrea curgea prin cer și pe mijlocul ei se legăna o corabie de sare. Iar înaintea corăbiei, peștele-pilot, nu contaurul, dăa socializată opa, și peștele-pilot trasează căile oculte ale fricii. Îi sînteam bătaia cozii între sprincene. Ji Peruzea împinse a ușă de metal și pătruserăm într-o odăie largă. Două de băieți și fetă, cei mai mulți așezați pe maldăre de fin, în jurul unui hîrdău cu vin din care se serveau cu ăcelele sau de-a lungul unei mese de tîmplărie, plină cu mîrcăuri: miel la cuptor, șuncă, un castron cu icre negre, coșulețe cu piine prăjită, ridichi de lună, usturoi din Spania, murat, batog de rechin, cap de vițel roșol, bulgărași de floricelă, — ne întîmpinară cu chiote. Sînt pe masă, un reporter de la ziarul regional, cîntîrînd vreo sută zecă kilograme, blond, cu părul căzu pe umeri, transpirînd din abundență, cu cămașa ăștită din pantaloni, ne strigă nervos:

— În genunchi, pe potcoava norocului, și ascultăți cu smerenie.

Madona se lasă într-un genunchi, mingînd cu podul palmei potcoava lustrată și acoperită cu momele de nichel. Eu și Ji Peruzea rămăsim ca două coloane deturnate — coloană sub o cruce de cocori, Ji Peruzea, coloană ricită-n creștet și insultată de o bufniță, eu — de-a dreapta și de-a stînga ușii, la un pas de coii negri, lăcuși, cu capetele scoase în stradă și veghează de-un birjor în cofan de catifea albastră, incins peste mijloc cu o coadă de căpștru.

— Krin Sitaru, continuă ziaristul, cercetînd-o, locom, cu coada ochiului pe Ji Peruzea, a furat fereștele de la casa unde s-a născut Eminescu și-și julește necunetă miinile în vitralii, incercînd să înțepă cu școapă de fagi și ulmi sornul odăilor în care coapții noștri visează că umbli descuți prînt-ur fațure de scoică.

lugu, urme de sitari și toate coridoarele rădăcării, Ahasverus și Cel ce nu va muri niciodată și care, chiar la modul ideal, nu e altceva decît moarte smulgînd din timp viitorul.

— Krin Sitaru iubește-n om răcoarea fructului, iar în scorbura sticlei de vin basmul descusut din cerul urșitoarelor.

Vinzătoare de librărie, beată, se ținea cu greu să nu izbucnească în plîns. Sprijinită cu ceala de-o birnă de lemn afumat privea fix corabia de sare de pe Dunărea din cer (cum o dibăcie bleaga oia!), scoțea limba și se căsnea să lîngă un bulgăre de sare culturos și pentru că, după repetate încercări, nu izbuti să-l atingă, se apăsă să îmbăleze tromosta smulă de pe genunchii unui țigan gras și chel în creștet, iar cu, îngropat pînă la brîu într-un timp cu șoareci și scîrîm de șoareci, mă rostogoleam spre tribordul corăbiei de sare, cu mîna rătăcind în parul fetei de chihlimbar care purta o rochie de doliu, decolată adînc și care fată nu era altceva decît eoul precut al lui Ji Peruzea, neverosimil, pedant, urmărind o răzburare cumplită; era ca și cum Ji Peruzea, („bea vin roșu, Saltava, bea ca să nu te ucid, iubite!”), vorbind și respirînd numai pentru mine, trimetea o suviță de abur ca să-creze încă o dată chipul, la distanță de doi metri Ji Peruzea și Speranța în doliu — transmigratie inacceptabilă și fragilă, petrecută pe o corăbie făcută pentru odihna lăstunilor. Fii prudente, e luna aprilie, hei voi două, cu ochii voștri nemişcați de mări și blînzi, corabia-i de sare, o să se topească, o să ne scufundăm...

— Krin Sitaru apară lumina, dîruindu-i buze cu care să ridă... pînă la Centaurul Dunării. Ji Peruzea, ființă a vinului alb, alb, nu roșu, să-l sîruiți pe centaur pe botul lui de uriaș cumseacă, iar tu, chihlimbarule topit și indoliat, să-î scuturi oboseala, trăgîndu-l ușor de urechi, pe tine o să te miroasă cu nările umede și o să necheze săgetal de durere pentru că tu nu ești cu adevărat femeie, ești fluviul galben al visării, care a luat forma desvîrșită a unei femei tinere ca să arunce părăzîni de purpură în Dunărea de ceruri, ah, fii atentă, nu primi, refuză paharul cu lapte de iapă, țoți ăștia din jurul nostru sînt niște cadavre impudice — în primul rînd asistentul de farmacie — ultragiata de trecerea corăbiei noastre de sare; alungă-i, nimeni nu-mi va stîrni compasiunea! Tu și copia ta, purtați cite două răscoale de platină în urechi, trebuie să-l arunc în gunoaie pe asistentul ăla de farmacie mai înainte de-a-și introduce miinile lui frumos înghetae prin cercurile de platină și să vă strîngă de gît.

— Krin Sitaru este, de prea mult azur, a genune oblică din Țara Moldovei. Dar toate acestea numai la o privire sărbătorească, pentru că, cercetîndu-i atent chipul rîșit în plîns, vom simți în noi un mormur închejîndu-se într-o propoziție demnă de toți mării bărbaiți: Viața e a meserie grea.

Krin Sitaru asculta parcă stînd rîșpit în aer și cu spicul frînt — un bărbat trecut de treizeci de ani, cu părul scurt, des, alb compact, vinjos, cufrundat și el într-o tăcere incredibilă, pe care vorbele ziaristului o umpleau cu plaiile echinoacului boborosi în surdăni. Cu țigara în colțul gurii și cămașa pătăită de vin roșu, cu miinile descumpanite de-un tremur abia perceptibil, ca și cum nu îl încercă să apuce pensula și pensula săișoruse el cărea preocupat nu de trecerea vreunei corăbii de sare, a Timpului sau a florilor dintr-o ecluză într-alta a primăverii — martie în aprilie, aprilie în mai — ci parcă exclusiv de împărțirea luminii în dungi și blesteme numai pentru el duabile și de decantarea unei cantități enorme de ură densă, consistentă, orientată, sordidă, sobră și emancipată de fumul bin și al lemului care se taie doar iarna Am înțeles că el ședea degeaba în mijlocul nostru, trăsese obolance și picta într-o suburbie a trecutului, dîncolo de întîmplări, într-un comandament al tăcerii, pe nisipuri ireproșabil netezite de imens se leacurii de zădărnice umilită de vanitatea puterii sale imperioase. Atunci m-am suit din nou pe corabia mea de sare și, arzînd sticla, dărîmat, scorbura de friguri, am îmbrățișat caii din toate tablourile de pe pereți, șargi și albi, cu toți zdronciții de o prea lungă așteptare la staulul morții, primenii cu mereu etale rînduri de oameni, străbucniul Alexandru, apoi bunicul Salcia Vițor, apoi toți bărbaiții din neamul Sitaru și miile de mii de făcători afecțuoși din cîmpilele României, care-i hrăniseră și-i iuberă cu voluptate detestabilă, nu din solidaritate magică și tradiție țărănească, ci din exasperarea sufletului domnie de libertate, din strălucirea amurgului într-un ciob de geam, pe vîlle rîurilor și-n virăagele cîmpilor, din dracone lălmăzite, din creștea dinlăuntonă că, zgîrînd impresivă fața mîntului, vor înșela foamea tuturor oamenilor; caii de demulț și caii din odăie, lepele birjarului și cei din tablouri, forme ale grîului înrouind sîngele, cucernic al durerea spîrgîndu-se-n hohote de plîns, frumăși, adumeceți de lup, căutați de tînuși, povornii în ham la căruță, troputul la docul Speranței îndoliate, jînduși de drumuri sfîrșite, așteptăți la fîntini; caii, rugăcune încheiate, tristețe veche și rezistență muribundă.

— ...nu mă privi ostil, Ji Peruzea!

Ea ședea îmbulnită și cu fundul mult împins înapoi, ca a feliță reținută la bucătărie în seara balului.

— O să-ți dăruiesc doi pisoi și un coș cu frezii, Madona, jos laba de pe bucle fetei!

Și alarmă. Peștele-pilot, cel care poartă secrete crucii prin apele Dunării, se mlădie undios în mine, umplîndu-mă de-o așteptare mănoasă — acel balnă înfiorat, de la Ji Peruzea și Speranța îndoliată spre ceva necunoscut și periculos.

Pericolul luă chipul lui Madona care, ridicîndu-se de pe potcoava norocului, aruncă în aer un pumn de mică iconițe de plumb.

— Homosexuali împușiți, strigă, umbliți cu pîrtiri burghize. Semănați lăcano pe toate drumurile și atocați regimul comunist. Ce-i acolo?! — și mina i se lungi spre perețele de care sta rezemat Krin Sitaru. Peste umerii lui Sitaru atîna un jug de lemn, fixat sub o piele de bou tăbăcită, avînd incizate contururile a doi oameni arlăpîndu-și caii din gălețile sprînjite pe genunchi. Se mai distingea chipul unei femei, o căruță și o troiță, dar esențiale nu erau figurile omenăști, ci frăza, cu literele scoase mult în relief: alegeți-vă ca Dumnezeu, un trandafir în care ard alcoolul, iar ca ministru al agriculturii un snap de griu.

— Prietena, spuse asistentul de farmacie, ia și bea și vezi-l de treabă sau, și mai bine: pleacă de unde-ai venit, Cuchi, se întoarce spre țiganul gras, cu fii mlăncan, icrele negre se întînd pe piine cu spătula, nu cu deștel.

— Mirpoaă castată l aruncă Madona. O să-ți fărîm turloaiele.

— Damnu', se atîmă de Madona birjarul, la creștin ortodox, Sfîntul Petru e patronul lupilor, explică-mi, cum vine prostia asta?! Lupii ne-au spart opt cai, vosemi, tata a vrut să se spînzure, pînă la urmă a spînzurat cîinii, la fel vosemi, și a țînut hotrurile două zile în lat. Cum se poate așa sînt mare să lase lupii să mănince caii? Scup în șanț. Doi răspuns?

— Du-te-n mîta! Îi injură Madona, și Cuchi îl aplaudă scurt, apoi cu acea perversiune a țiganilor, care pun înaintea insultei o laudă parazitară, menită să descumpănească și să facă să crape smălțul pe măselele adversarului, se inclină și zise:

— Vă doresc o fericire janghinoasă, domnule. Vă doresc să vă nașteți a doua oară, să vă nașteți francez, dar să nu vedeți niciodată Parisul!

— Impecabilă urare, vorbi pentru prima oară Krin Sitaru.

— Țap belit! Gîfii Madona. Țiganul frigosul!

— Cuchi, trec în mijlocul hanului și cîntă-ne ceva la trompetă, scînci vinzătoare de librărie. Cîntă-ne „De-aș avea un arbore de camfor”.

— Vezi, domnule, spuse Cuchi, caraghioasa asta era urșită să-ajungă artiștii de film, dar are țitele prea mari. S-ar putea aranja o operație, însă nu suportă ideea că doctorii trebuie să-i taie țitele și să i le țînă în frigider, trei zile. Mai încolo, după Paști, cînd ia sfîrșit, cînd se tocește domnia lui Isus Christos.

— În România, răspuse Madona, nu admitem decît domnia clasei muncitoare.

Un tunet, iitant la început, apoi cordial, apoi de-a dreptul cald, senin, perspicace-n despletiri rostite armonios, sau nazal sau pigrițigăni, din virful buzelor, izbucni în atelier din două de piepturi și se prelînce prin pod, prin pereți și prin fereștări, printre copetele lepelor hîrîndu-l cu lapte pe asistentul de farmacie, precum și printre zengile castanilor, în largul nopții de primăvară care încerca să se bazeze pe sine cu-un ropot de ploaie. Mișă Soratchi nu cînta, el era sus și plutea, forță enigmatică din muguri și biserică de marmură o-n ochi deschis spre pămînt, biserică îndalată de lună pe corabia mea de sare. Tulpini de negură lăcuoasă și lăstori de fun sîntuina temelioa lui aprilie în atelierul funcționînd, simultan, ca salon de primire, circumă și grajd. Cîntam lioti de Ji Peruzea și oasele mele recepționa în plin lovitură pestelui-pilot, leșit a doua oară din aie, ca să-mi învolburaze sîngele cu curaj ostil, dar și cu mărunții somor al fricii stînd la pîndă în coluri.

Ii ustroidu coaselor lui Ji Peruzea, cînci înăuntru în pantaloni scurți se strucurau înăuntru. Krin Sitaru îi chemase lovind într-un paravan de lemn. Birjarul-i cotă în spînzare lepelor, copii dădăru la levală sticlele de spumă de săpun, le agită și suflară cu paiul asupra noastră puzderie de bășci colorate.

— Echlo de curcubeie, anunță Mișă Soratchi. Dănil izbinii la sărbătorile naționale, luminării răsii în nopțile sfînte. Sus rochița rînducini, scumpe doamne (ingineră cu ilicil plin de mărgele o ridică imediat, arlîndu-ne o preșche de chiloți mov) iar voi draği fructe de mare...

— Huligan mistic, îl injură, vesel, Madona, n-ai să-aiunai, puznașule, să guști cîreșele de anul ăsta. Ai s-o zbrîcești.

Muscasem dintr-o coastă de miel și mestecam zărciul încet și limanuri de irburii noi mi se legănau în cerul gurii, presate de un vînt ușor, iar...

— Iți spun din nou, rosti Mișă Soratchi, i-oi colabocul și cară-te!

...Peștele-pilot, plînd în fața corăbiei de sare își muia botul semănd cu-un vîrf de sabie în drumul tuturor mieilor lărtiți și scoate din groti smocuri de licurici. Pentru ca fierul să-l pătrîndă ca un cîntec în pîntecele lumii, scăoară Ji Peruzea la acordeon, iar peștele-pilot, coborît în dreptul fereștelor, scria cu corăia pe asam drumul corăbiei mele de sare: pămîntul simte marea aproape, speranța și durerea lui de-a trece sub aie înfricoșează arborii. Soarona îndoliată.

— Secături, secături, secături! rîcni Madona. V-ati strîns aiel cu să trîncăniți din cer. E-he! Nodul momei voastre de serpi!

Peștele-pilot atîna pe geam ca o știucă pusă la afumat. Sosite timpul. Am scos plasa din buzunar și, întocmai ca bunicul Salcia Vițor cînd arunca protovolul, am avizirî-o în capul lui Madona și-am strîns puternic corzile, anihilîndu-i astfel saltul pe care se pregătea să-l facă, peste masă, în beregata lui Mișă Soratchi.

— Mișă, strigă țiganul Cuchi, taie-ți repede coștele de griu cu să le ind pe cap ge cîdnărarul ăstuia. Ah, să-l spălăm la ăla într-un lighean cu cărbuni. Birjarule, înroșește vosemi potcoave să i le plîmb pe spînzare, să-l fac pielea carton gudronat.

teatru

Locul acțiunii

Mazilu radiografiază un fenomen, apoi îl dîtă pînă la paroxizmul corpe donatetele, sinecoda asfel obținută avînd un impact năucitor, turburător cu realitatea datorită observației de a acuritate excepțională. Intenționînd o anihilare indirectă, dramaturgul etigmatizează prin absolutizare: își trimite personajele epuizate de nebuna lor fărîncărie într-un univers vidat de orice sentiment. Dar ei se dovedesc incapabili să trăiască chiar și în acest paradis fictiv, morbul corupției nu mai are loc, între incornubiții și lichea se instaurează semnul egalității pentru că noțiuni absolute nu pot exista.

Conceptuă într-o manieră elevată și condusă cu siguranță de profesorul Octavian Coltescu (asistat de regizorul Costin Marinescu), reprezentația de la Casandra propulsează dezbaterea pe o orbită existențială foarte înaltă. Celebrele replice paradoxale aristocrice capătă forța unor imbatabile argumente simptomatice: ceea ce în urmă cu ani pîrea încă trivial dramaturgic se dovedește azi a fi fost genială intuiție exactă a devenirii psîho-sociale. Acțiunea este plasată

într-un spațiu abstract, scenografia Dianeii Cupșa Popescu face ca suprafețele exterioare să fie îngrădite de o rețea încolțită, trapa plecării și re-venirii din Absolut e protejată de o plasă asemeni unui năvod, pe scara autoafegării vicioase se circula mureu în același sen, repausul absolut se consumă în hamace care se leagă-n la lumina opacă a stărilor euforice. Imbrăcămintea subliniază impoștura: smochingul clasic se asociază cu stamba în vogă, țicouri de o culoare incertă sînt uniforme inactivității.

Tîneretea interpretelor figurînd ca posibilă entitate în respectiva montare, studenții anului patru actorie nu trecut cu succes un examen greu. Deja specializat pe un anume tip de roluri (ceea ce prezintă și inconveniențe), Nicolae Petre a învățat să-și exploateze cu folos fizicul deosebit. Cunoșcînd măsura, obține efectele dorite compunîndu-și o fizionomie groșăniă din gesturi puține, conforme cu afirmația personajului său Irodache: „Eu sînt încă rigid!” Simona Măicănescu, virtuală acrită cu posibilități diverse, de o maleabilitate

deosebită care îi permite să-și adapteze stilul de joc la orice gen de spectacol, traduce scenic spontanitatea și intrasigența, pseudo-căltățile etalate cu ostentație de către Camelia, prînt-o ardentă epatantă. Radu Amuzulescu de o distincție aparte în tînută, are apartinții studiate, adevăratul caracter al Sublimului în caz de forță majoră e mascat cu finețe într-o creștere gradată oină la monologul avarității maladeive: la care se aduagă postura mai frivolă a Li-chelei întîrziată, evoluție punctată de o precipităție afectare. Adriana Stănculescu marsează pe umilțina obraznică a Silviei care își revendică drepturile dobîndite prin urzenie și mărginire cu tonul și atitudinea unei infocate mahalagioaice ce simulează disperarea. Cristian Sofron în cîncul Dobrișor dă candorii și ingenuității un reflex ambiguu care convine identității dubioase a celui considerat ca alter-ego al protagonisului. Florentin Duge îl prezintă pe Adam cu o morgă flegmatică în care lividitatea indică ascetismul și inco:uptibilitatea ca excese morbide ce pot înlesni alunecarea în cealaltă extremă. Stelian Nistor (anul II), Bărbatul cu capu-nori, execută piruete, se mlăcă continuu, stîdează prin perseverență, coplesite prin docilitate, susținînd și el, în aparițiile sale scurte dar semnificative, că locul acțiunii e teritoriul tuturor posibilităților.

plastică

Clujeanul VASILE CRIȘAN face parte din acea categorie de artiști care muncesc perseverent și fără zgomot, departe de vîltoarea aspirațiilor oficializante și a expozițiilor organizate cu mai multă grijă pentru publicitate decît pentru experimentul convingător, prezent prin opere. Are cu toate acestea un curriculum bogat. Prezențele sale în public au început cu o republică din 1954. Artistul a luat parte, de atunci, la majoritatea manifestărilor importante cu caracter național și județean, fără a-și organiza însă expoziții personale de anvergură în București. Am impresia că singura sa personală în țară a fost cea organizată la Sibiu în 1975. A mai avut două personale în străinătate (Italia — 1971, R.F.G. — 1981) care au fost consacrate elogios de presă. Cum se vede din această succintă expunere există toate motivele pentru a afirma că Vasile Crișan nu este un artist foarte prezent în conștiința publică sau a criticii, deși colecțiile particulare în care au intrat lucrările sale (vezi nota din catalog apariții unor persoane ale căror judecări de valoare au optînd de gust sînt a priori demne de toată stima. Această absență o umple ecuația amplă de la Muzeul de Artă

Pregnanta emoției

din Cluj-Napoca, unde sînt prezentate lucrări elaborate în majoritate la ultimii cinci-șase ani. Ele definesc, desigur, un artist de indiscutabil talent. Pentru critic sînt însă interesante mai ales fiindcă oferă o imagine convingătoare asupra unui demers artistic cu o specificitate evidentă.

Intenția generală a picturii este de a face cu restrîngerea treptată a elementelor lexicele să nu altereze capacitatea de comunicare. Un asemenea tip de demers a fost propriu în ultimele decenii, la noi, tuturor artiștilor ce au evoluat gradat de la realismul programatic la abstracția sugestivă. La mulți dintre ei această trecere s-a produs ca urmare a exigenței de reevaluare a posibilităților expresive ale formei. La Vasile Crișan, și nu doar la el, translația a avut loc în urma unui proces intern de autoedificare, cu alte cuvînturi în urma unei căutări proprii, nesupușă presunilor modei. Drumul său spre abstract nu este decît născut dintr-o voință de delimitare față de un alt fenomen artistic, ci din dorința de a înzestra expresia cu atribute consonante cu o evoluție culturală și psihologică personală. Calea respectivă, în sine, nu

este de natură să atribuie automat elaborării artistice autentice. Ea este obținută prînt-o personală filtrare a sugestiilor provenite din real sau chiar din spațiu artici. Din real sînt preluate, de pildă, și transfigurate elemente din repertoriul artel populare ce furnizează pretextul figurativ peste care se cern senzații diverse. Prima percepție am putea astfel spune că se atemporalizează prin decontextualizare și devine o formă abstractă prin izolare. Ea se raportează la ceea ce este în jurul ei așa cum ceea se raportează în general la tot mediul și nu la altceva.

Este probabil că îndelungata colaborare a tuturor elementelor ce compun tablourile contribuie la impresia respectivă. Se poate vedea foarte bine la Vasile Crișan că formele capătă esențialitate nu prin simplificarea sau stilizarea ci prin reducerea progresivă a amplitudinii percepției senzoriale. Liniile și culorile se desființează astfel reciproc, dar nu fără logică: rămîine întotdeauna vizibilă o textură în funcție de care se poate defini un spațiu.

Este o pictură solicitantă aceasta, greu de încadrat stilistic. Absența retoricii și pregnanța încercărilor emoționale îi atribuie, în ciuda caracterului său vag abstract, posibilitatea de a dialoga cordial cu privitorul pus în situația de a descoperi sensuri profunde în expresii lirice lipsite de orice ostentație. Este păcat că Vasile Crișan este atît de puțin cunoscut pe plan național.

Grigore Arbore

Irina Coroiu

Gheorghe Tomofei

Joeme

fiorin man

desene

L-am imbrincit pe țiganul pus pe tăbăceală, și l-am scos pe Madona în stradă. Peștele-pilot unduia hilar pe trotuare. Descurcat din plasa, Madona se întoarce cu fața spre ploaia care se căsnea să învieze sfârșecul satului.

— Bine mi-ați făcut, tovarășe Costava, imi spune Madona, respirând lacom aerul răcoros. Christos a înviat lângă toate mările calde. Nu merita să mă enervez. Artiștii sînt mîndria oricărei țări și eu, ca timpit, m-am apucat să-l bălăcesc. Mi-am atînat, adică, izmenele ude pe Arcul de triumf și pe fruntea mîndrișilor noastre dragi. Regret. Regret din suflet. Iar acum vă salut. Pețrețere frumoasă în continuarea și noapte bună. N-am educație, asta-i cu mine — de unde să am cînd mama a fost ghicitoare și-am crescut în viața soartei! Frumos mai miroase a catran, nu?

abur, mișcări oculte, nu putea primi decît numele uitării. Cu toții se luptau să uite seara și prima jumătate a nopții — țiganul cel sordid ca pucioasa sau ca fumul ei coborînd în vizuina vulpii, ziaristul bolnav de osanale sau de mimetism ielîn și gonind acum spre mahalale pe una din lepele birjarului, birjarul însuși, care, înainte de-a se pune buturugă spre a-l ajuta pe ziarist să încalce, mai vîrșe o dată — capul în atelier ca să îngăleze scura: vosemi ca spart lupii la noi, dom Sitaru, și mai mult decît toți inginerii electroniști. Ea ingenuchiase în fața lui Mișă Soratchi, cu brațele desfăcute în formă de aripi și miorlăia ascuțit:

— Isuse, ne rugăm Ție, schimbă-ne-n fluturi. — Măi rămasem în atelier cinci sau șase mîni: Krin Sitaru, Mișă Soratchi, inginerul electronist, Țili Peruzea, vinzătorna de la librărie, eu și Speranța îndoliată. Dar cred că Speranța îndoliată adormise, ținînd ascuns în gură un inel smuls de pe degetul lui Țili Peruzea. Noi cinci, plus tablele frișii și ale bațjocorii, care se înrămasu singure pe pereți și-și spărgeau măciulile coapte în aerul îmbăcsit de scuturări nervoase, reci și costisitoare prin repetiție. Numai lui Krin Sitaru și mie nu ne era frică — Sitaru, tăcut și calm, premedita o erzie modernistă; eu, exasperant de beat sau de visător, urlam că frica e stomacul curajului și sentimentul cel mai durabil și viril al sufletului omenesc.

— Vă cunosc acum pe toți și mi-e silă. Plutonierul Madona, chiar sugrumat în plasă, trăia minunea de-a fi stîrnit din belșug spaimă, derută și panică. Cei ce-au rupt-o la fugă trăiesc acum minunea depărtării de primejdie, iar voi... voi vă infuțați din gîndul că sinteți capabili să îndurați frică fără să laceți în pantaloni. Krin Sitaru, eu, dac-aș fi pictor, aș sfîrșina ogînda și mi-as desena chipul privind în perete. Privind în perete, ești obligat să zgîrîi pe el trăsăturile cele mai ciudate ale feței. Restul rămîne în seama vorului și a igrasiei, două culori în subordinea imediată a Timbului — ele agravează ideea de urit, adăncesc seninul tăcerii și accentuează conturul umilinței și al resemnării cărunte. Habar n-aveți niciunul din voi ce-i frica. E manta de purpură care umbă singură prin lume, călîndu-și împărțatul. La casa unde se opreste mantauna intră moartea. Eu am probat mantauna și mi-a venit tuncaț pe trup. Fii atent, Krin Sitaru, afară fulgeră învertențioș, turbatul aprilie, iar mantauna de purpură așteaptă la ușă.

(fragmente din romanul cu același nume)

Monorimă

Sufletul meu de copil mă poartă din april în april pe brațele Afroditei din Mil.

Cintecul niciodată umil moare-mi-l între pietrele din moara-azil ce macină creierul florii, gracil...

Enunț

Sint o fructă necunoscută. Formula alchimică ce m-a lăsat s-a pierdut la nașterea mea și mi-a alit de greu să presupun cît singe mă umple, cîtă spaimă, cîtă mirare, încît neavînd norocul de a-mi pipăi coastele și nu pielea am rămas singur și privind cu lacrima și cu sarea de-o umple am rămas fără copii, Doamne! și cu viața la iveală pe torabele anticarilor de pe riul Dimbovița...

Fel de-a învinge

Nu corecții nenorocitul ăla de turm din Pisa; poațe că el e statuia colosală a unui cocoșat bine-nteles biruit — înzădat și încălșat — cu vertebre de marmură roasă.

Cînd se va prăbuși cu-adevărat sub oasele lui va muri balaurul ce l-a umilit pînă acum, cu solzii lui incasabili și capetele-i multiple.

El învinge murînd, el ucide cu oasele scheletului așa cum poezii ucide cu miremele unor versuri de care nimeni nu-și mai aduce aminte...

Final

Am învins din păcate. Acum e prea tîrziu să mă mai pot cuceri.

Un om

...Toamă ei, cu incheieturi grosolane pe care greșelile le deslășe, plensit peste bot de bonardii zdrențuși, cu drumuri barate de fumici, biet am spălînd picioarele nu ale reginei albinelor ci ale tronului pe care stă ea, se-mpiedică adesea de vreun zgîrîie-nari părăsit pe care e nevoit să-l suprime cu un gest palid...

Ancorat de vînt

Subțirele meu tum ancorat de vîntul nerisipit. Ridat de trecerea lunii ca simburile-n piersică intru în toamnă cu oase fluide și numai cu surisul ceramizat.

Paisprezece versuri

...Și iată-mă-n puterea amurgului, din nou ca spoda care code-ntra sunet și ecou; tîrziu a să se-nnoarce, s-ajungă-i prea tîrziu icoana-ntrazîntă ce n-am știut să fiu.

Stau despărțit de sine-mi, înfrînt și parcă viu, din tot ce-am fost doar mina cu care încă scriu pe lume moi prefiră o umbră, var de ou lucind pe zidul subred ce vă păruse nou.

Mormintul va închide cadavrul unei minii, atît: nici cap, nici șir, nici pietre de genunchi cum aerul îngroapă mireasma bunei piini.

Doar unghii ce despoate un străveziu mînunchi de vise re'erate, atîi, un fel de trunchi vegheat de poarta casei surpate. Și de ciini...

Altcum

...Cîrîi venind ca rîndunicile, primăvara, garoafele plecînd cu berzele. Florile nu apar și mor ci, ca și tine, vin și pleacă. Fructele sint, ca și limba, relievo dintr-un grai pierdut: plouă peste pietrele piersicite, s-au gurtit umeri templului, scrisorile ni se cîreșec...

Mărturisire

Așteaptă-mă la marginea apei! mi-a spus și eu am înțeles că Nicăieri fiindcă știam că apa n-are margini ci doar cuprîns.

Trăia, a cîta viață? Cred că a doua către a care din ele se vor logodi fragmentele cu barborie ce mă compun?

Tulbure

Crește peste numele meu iarbă tulbure, atîta cît să împăiezi un fluture.

Întoarcere

...Grajă barbară a vîntului m-a învechit, bat în geam cu unghii arhaice ca într-o cămășă de lapte abia prins. În urma încălțărilor mele bătrîna mătură un fel de mălai ors.

Nu te teme: e lavă...

Domeniul mieri

Printre atîtea, desigur amenești mizerii am rămas domeniul, al mieri, la mine în cupele sordanapale încă se mai poate bea un vin din timpurile normale, încă se mai poate bea, cu măsură, zăpadă pur-singe, zăpadă pură și încă și încă și încă mai poți respira sub buzele roșii ale gurii care în cele din urmă tot te mîncînc!

Sfîrșit de dialog

Așa cum ne-am priceput am zidit blidul de lut: vatră pentru piinea ce satură și lărtă, pat pe care nuntură mire și miră, ținîrim de ținîrim pentru osul lui nime!

Și-am domnit noi aci de dinainte de ani două mi. Ieri a fast laptele neamului meu de oieri, alțădată ne-a fost tatăl și-n vremea de pînă în vreme ne-a plăcut la fel să ne cheme.

Cu dedemult am împărțit lacrima și colțul. Ți-au căzut cîndva săgășile noastre pe-ocoperise, prînte — piezișe?

Cînd nu erai, ne-ai treerat cu pasul vreun pai?

Cînd ai fost, ne-ai dat de rost unde noi ne aflam de cînd frunza pe ram.

Sintem aici! spuneam și eram.

Ca ieri, ca alt' dată, ca de demult, nu ne-au bătut inimile altcum, Tuhutum!...

Cînd plouă

Ploaia-mi cade pe oase și spală varuri sfoase și spală copilăria totdeauna goală pentru care nu sint veșminte ci numai fulgerate morminte și nu e proteguire alta, decît din coclele tale, iubire.

Ploaia-și pune mari ouă între vertebre și plouă

peste săracul,

capul nemeșor de vorbe, nutrețuri și poleit cu voronțuri ce le-or cîi, la lecție numai domnil studenți, cîndva, la disecție și demnșoarele studentine cu care-oasele mele s-au avut bine.

Mă plouă pe deșale, numai ploie, de alții purtate către cer curgînd de din lut, din sărut și-nclînd cu steaua acest pămînt în care sint, care sint, dacă sint. (Prafă la volumul „Nive”)

plastică

p

Lemnul curgător

Făceam remarcă, cu un alt prilej, că prezența sculpturii în peisajul artelor plastice românești este în ultimul timp tot mai convîngătoare, mai originală în expresie și mai curajoasă, totodată, în afirmarea personalității creatorilor ei. O ilustrare remarcabilă a unei atari observații o constituie suita de lucrări a lui Bela Crisan, cu care galeria „Simeza” a încheiat „stagiunea” anului 1982. Atributele acestei a treia expoziții personale a artistului condensează, într-ucîtva, principalele preocupări ale sculpturii contemporane. Mă refer, mai ales, la tendințele regeneratoare, ce indică vigoarea căutărilor de imbrogliere a limbajului plastic printr-o mai nuanțată adevărare a mijloacelor la calitățile materiale și la dinamica postulerelor estetice afirmate în arta contemporană. Asistăm, cu alte cuvinte, la redescoperirea armoniei clasice prin exercitarea perfectului meșteșug în cuprînsul unui ținut al structurilor și arhitecturilor mereu și impredictibil întocmite. Instrumentele meșteșugului nu au evoluat prea mult în raport cu nestăvilita aventură a imaginației creatoare. Resursele de putere ale acestei arte consistă tocmai în libertatea de a reinventa ordinea

formală a lumii obiectuale, direcție în care sculptura a săvîrșit întotdeauna o operă de pionierat. Volumele lui Bela Crisan, pun, însă, în evidență nu atît mobilitatea unei imaginații în căutarea de forme, cît dezvăluirea unei mereu surprinzătoare naturi plastice a substanței pe care o prelucurează. Atît de surprinzătoare, încît aparența ei indică o structură contradictorie, ceva de „împotriva firii”. În această ipostază sculptorul acționează în sensul amplificării efectului dobîndit pînă la stadiul de criteriu estetic definitoriu al unei noi ordini formale. Tensiuni extraordinare se conjugă în suita de forme, pe care le-aș numi ale „lemnului curgător”. Un marasm teluric pare să fi pus în mișcare viscoasa lavă a „lemnului” lui Bela Crisan, spectacol tot așa de frapant pe cît au fost, la vremea lor, și celebrele „cașuri moi” din pinzele lui Dalí. Numai că, acolo, insolitul emana din febra vizionară, metaforizantă a artistului, pe cînd în creația lui Crisan viziunile revine un plan secundar, avanscena fiind dominată de răsunsul docil al materialului metamorfozat de voința unui virtuoz, care demonstrează că l-a înțeles altfel și mai în pro-

funzime decît mulți înaintași ori contemporani ai săi.

Modernitatea lui Bela Crisan de aici izvorăște, din regîndirea curajoasă a unui material stenic și fragil, totodată, căruia i-a conferit moliciunea argilei, fluiditatea metalului incins și densitatea apei în casna constrîngătoare a glaciatorului. Una dintre lucrările sculptorului, aflată la Măgura Buzăului într-o desfășurare monumentală, poartă chiar expresivul nume: Nașterea fluidelor, ansamblul închipuind o ciclopică revărsare de lacrimi ale pămîntului încremenite în efortul lor modelator peste aspre reliefturi.

Dar sculptura lui Bela Crisan nu se limitează doar la această reformulare a sintaxei compoziționale a lemnului. Utilizînd cu o rafinată știință succesiunea de plîmuri și goluri, manevrînd inspirat elementele sau sugeții anatomice arhetipale, sculptorul a înțeles că, în contemporaneitate, una din rațiunile de a trăi ale opereii în spațiu rezidă în modelarea golurilor, a proiectiei negative, amprentă în matricea luminii a unei forme ce se amplifică pînă la granita puterii noastre de a percepe; adică, în desăvîrșirea unui punct! Aici frenetica imaginație a artistului nu mai are limite, culmînd cu p'artarea „unui mie”, dessemenea arhetipal, în carnea fragilă a unei cărți deschise. Ca și cum un cataclism meteoric a străpuns filele caelului tăndu-și forma strălucitor-arătoare pentru a reinvia destinul unei opere aproape apuse!

Corneliu Antim

muzică

m

Un concert rar

Cine a nimerit din întimplare la concertul de percuție al clujenilor Grigore Pop și Torino Tudorache și-a putut face o impresie puțin idilică despre viața muzicală camerală a Bucureștilor, în stagiunea în curs: instrumente insolite, public, lucrări românești neconformiste, mari compozitori străini contemporani, nume oneste ale actualității muzicale, prezentație de mare nivel și, totodată, accesibilă susținută de compozitorul Aurel Stroe și, nu în ultimul rînd, interpreți în cel mai propriu sens de excepție.

Grigore Pop nu este numai un instrumentist formidabil ci și un pasionat al adevărului partiturii, al recărierii acesteia în fața publicului, ceea ce presupune înțelegerea și conștientizarea optimă a inscrierilor și, după care, și numai astfel, se poate face loc personalității interpretului. Și mai este un întemeietor de tradiție în școala clujeană de percuție, cum ne-a dovedit-o concertul dat cu clasa sa, cu puțin timp în urmă, la Conservator, și concertul de acum, în care dialoga cu discipolul său Torino Tudorache, încă student. Solist prin reducerea la esență a opozițiilor deschizînd astfel cîmp liber suges-

țiel. Grigore Pop este un interpret de mare flexibilitate și inteligentă, sesizează rapid trimiterile partiturii și le evidențiază expert. De la o altă estetică, a informației predilect coloristice, răspîndită fără un riguros control, se revendică lucrările lui Carlos Roque Alsina (The-men) și Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului), bogăția timbrală a piesei lui Alsina se aplatiza în alăturarea cu Xenakis. Culorile sint de altă factură la Jeanine Charbonier (Systematiques). Într-un limbaj post-serial mai uzat, cu intruziuni nejustificate și neclare ideice (fluterul instrumentistului

FANTASTICUL, DIMENSIUNE
AL PROZEI SCURTE ROMĂNEȘTI
GALA GALAXION

IV. Doar amestec de „epică populară” și „basn vrăjtoresc”? (1)

Oronind analiza critică a fanteziei de un criteriu axiologic precum acela al evoluției fantastice, cum s-a spus în textul de față, în simpla complexitate de la virtualitate și tatonările mai mult sau mai puțin incidentale la marile impoziții și în cazul lui Galaxion euidem că bună știință criteriul cronologic, implicit, ne surprindem prea puțin — sau deloc — pe biograful conținutului. Procedem în acest chip — ceea ce s-a mai întâmplat și se va mai întâmpla pe cuprinsul întregii investigații — întrucât ne preocupăm aproape în exclusivitate relevarea a ceea ce putem numi „biografia interioară” adică estetică, a fenomenului. Este „biografia” pe a cărei axă se succed „virtele” tipologice și valorice ale fantastice, surprinse pe cit cu puțină din perspectivă structural monografică. Ne aflăm, astfel, în paradoxala situație de a constata că o seamă din „legende hagiografice” elaborate de scriitorii mult mai tineri (Hircă pentru Hircă, Mustafa Efendi ajunge Macarie Monahul, Crăciunul Sfântului Copil Teodor) ori măcar în preajma anului 1910 (Dionis Grecoteiu, Andrei Hoțul, În drumul spre păcat) sînt, așa-zicînd, „antecedente” mai mult sau mai puțin fantastice. În pădurea Cotoșmanei (1910), Gloria Constantinei (idem), Copea Rădvanului (idem) și Moara lui Călfăr (1933). Privite din unghi strict artistic, s-ar putea crede că „legende hagiografice” analizate pînă acum sînt, într-un fel, elaborate cu scopul de a releva „dosarul” conținutului pe sursele și datelor originare în temeiul cărora se trece la redactarea celor patru memorabile nevede. În fine, extrem de interesant ni se pare și faptul că itinerariul propus de analiza grupului de „legende hagiografice” are un caracter terminal povestirii Andrei Hoțul. Infidelitatea față de rigorile canonizate ale „legende hagiografice” sesizate în cazul acestei din urmă povestiri, în fond, marchează tocmai momentul de trecere la o nouă calitate a fantasticei din proza lui Galaxion. Apar acum simptomele creației narative circumscrisă fantasticei sieși suficientă, prin apel la serviciile basmului novelesc contaminat de ezoterismul și magia populară. Dualitatea etic-filosofică a gândirii și concepției despre viață a scriitorului, în bună măsură înăbușată pe cuprinsul „legendelor hagiografice” grație obstinței cantonării în tezismul teologal, s-a văzut că în Andrei Hoțul începe a-și manifesta prerogativele. În cele patru mari nevede chinurile respectivelor tezisme cedează cu totul. Ideea de „păcat”, care în opera lui Galaxion constituie invariabil forta motrice, se revendică de la stări de conștiință intim localizate în modul de existență inalienabil profan, adică pămintesc al omului. La rândul ei, perspectiva eticist religioasă care doar o singură dată se impune în marile nevede ale scriitorului (ne referim, desigur, la De la noi la Cladova) este spectaculos subminat de aceea aparținînd instinctivității imprevizibile, dominată de voluptatea actelor fatidice. Într-un asemenea context existențial, miraculozitatea fantastice a „legendelor hagiografice” cedează definitiv în fața viziunilor prin excelență demonice. În așa fel incit fantasticul închide în sine momentul paroxistic al tragediei prăbușiri în „păcat”. Ceea ce se propune acum atenției este un quartet de stranie legende apăsătoare, înăbușate dintr-o răsunătoare faptului de viață memorabil, intrat în legendă, și fabulozitatea eroică determinată în al cărei copieștor halou acesta apare organic integrat.

Aserțiunea lui E. Lovinescu potrivit căreia vocația pentru fantastic a lui Galaxion („un simț al fantasticei” foarte puternic), zice criticul se relevă în „amestecul tipic de epică populară și de basn vrăjtoresc”, se confirmă mai ales în cazul povestirii În pădurea Cotoșmanei. Dată fiind împrejurarea că în Gloria Constantinei, Copea Rădvanului și Moara lui Călfăr elementele de discuție sînt deosebit de complexe și subtile „prelucrări”, este imperios necesar a le raporta la o altă vîrstă a fantasticei românești; cum vom arăta, o „vîrstă” prin definiție modernă și, nicicînd una „naivă”, chipurile, primitiv-folclorizantă etc. Adevărul este că chiar și În pădurea Cotoșmanei, creația epică în regim de povestire evocativă cu specii apăsătoare pentru descrierea viguroasă poetică, străbătută de unda baladismului amelor, atent dozat, dă reală măsură a distanței dintre „basnul vrăjtoresc” și „narativa cultă”. Aspectul de întîmplare grozavă, povestită și revăzută de a răsesea întreg filonul folcloric originar, caracteristic prin epicitatea lui elementară, într-un nou cadru narativ, de o consistență cu adevărat novelesc, este perceptibilă din primul moment. Ampla și bogată pînă de gen ce acoperă partea introductivă a povestirii, împotriva apăsării, nu este doar un exercițiu de virtuozitate descriptivă consacrat pitorescului tirg al Riurenilor și care nu ar face altceva decît să întîrzie fără motiv intrarea în miezul acțiunii. Judecînd după cele ce se vor întîmpla mai departe, întinsul pasaj descriptiv echivalează cu disreția și pădurea, iar pe de altă parte, de calitatea social-umană a protagoniștilor (negustori „nomazi”, veniți din toate părțile la tirgul Riurenilor) își relevă nici originea încă indistinctă. Ideea este că alta multumire de sine și altă voce bună generală pînă la bucuria tirgului încheiat, pentru tot un maximum de profit echivalează cu un soi de simț colectiv, cu pierderea simțului realității: ceea ce va veni treburat și drastic sancționat. Mai presus de orice, negustorii de pe văile Otletului și Cemei vor trebui sancționați pentru inconștientă cutecănie (strănușii adămsuri de la încheierea tirgului îi împing la aceasta) de a sfîdui duhul primejdiei ce planează asupra drumului ce-l străbate noaptea prin pădurea Cotoșmanei. Vorbim de duhul primejdiei întrucît motivul flicii de hoi (tipic pentru epica neohaiducească) se sublimizează în motivul flicii de forțele malefice, avînd o sorgine vrăjtorescă, pe care un loc de trecere precum pădurea Cotoșmanei, mai ales pe timp de noapte, le declanșează în chip deosebit.

Dintre cei vreo zece negustori cărora pădurea Cotoșmanei le rezervă surpriza întîlnirii cu diavolul, doar unul presimte diabolică primejdie. Este flăcăul Mantu Miu: „Acesta era cel mai tînăr dintre ei, flăcăul Mantu Miu, abagiu din Lădești de pe Cerna. Era trist și nici nu avea, nici o bărbăție, fiindcă de slăbînt avea o durere de cap neoadmărită, cînd mai avea, cînd mai domoală, dar infioț în ceierul lui ca o caracatiță. Bănuia că este deosebit și nu-l mai tinea locul de nerăbdare să se sfîrșescă odată cu cinstul tovarășilor, să inhameze în la cărulă și să se înnoieze acasă, la mîncare, mester și de descinde de deochi. Dar pînă la Lădești este cale, nu glumă, căci de la Pîrșeni pînă la gura Lucavățului e o poștă, iar de aici pînă la Lădești mai bine de o poștă. Trecînd prin pădurea nopții era să fie acasă, și încă flicii tot cîntăsc și zăbovesc, se deșteaptă. Lădești de o să-i vie nebulie pînă să ajungă. Pentru aceea, Mantu Miu ședea la un loc în care, cu un capul greu și cu inițialele P.M., se ținea de capul lui și nu se mișca. Pînă la sta pînă cum îl-au dus, și nici nu se putea duce după secole de poezie. Originea cîntului ideal al plentudinii poetice și spațiul al absolutizării iubirii, nu mai rezidă într-o ambiguitate rășărită din misterul adinc al divinității pierdute, din absența sacralității, absența perpetuata la infinit („urmă infinită”),

Nicolae Ciobanu

o istorie în imagini
a literaturii române
contemporane

Văzută de
Ion Cucu

La sediul Uniunii Scriitorilor: Decernarea Marilor Premii ale Uniunii Scriitorilor lui Șerban Cioculescu și lui Mihai Beniuc

REMEMORĂRI Adio, Europa!...

La zece fără cinci am coborît postind-mă în fața barului cu reclama lui colorată, așteptînd. Imbăiasem un costum ușor, de culoarea foii de ceapă, o cămașă cu guler ascuțit ca aripa de rîndunică, deschisă pînă la al treilea nasture. În jurul gîmăului înnoadasem un fular colorat vîrit sub cămașa, așa cum văzusem pe un știu care cîntărea de muzică ușoară ce mi se părua extrem de sic. Costumul se mula perfect pe corp. O mică batistă albă, cit o ureche de țepure, strălucea în buznarul de la piept. M-am examinat multumit în una din oglinzile de cristal și mi-am ridicat cu un centimetru colțul batistei. Pe ușa flancată de becuri multicolore începuse să intre tineri stingheri sau perechi, majoritatea în blugi, un grup de meridionali gălăgioși și tă-boși, alt cuplu mai vîrstnic ținîndu-se de braț și călcînd cu gravitate. La zece fix, ridicîndu-mi privirile, în dreptul scîrilor ce coborau de la etaj o văzu pe frumoasa necunoscută însoțită de nepilșorii și secretari, sau valeți, sau naiba stie ce erau, cu murele lor antipatice și încrezute, îmbrăcați în smoking-uri, cămași albe și papioane roșii. Pășeau lejer și dar împoziții, și mușchii puternici, privind disprețuitori într-un punct numai de ei știu. Mă rugai celui de sus să rămîn calm și să

nu mă întrec cu băutura, de teamă să nu mă iau la bătaie cu cei doi găligani. N-ar fi fost în avantajul meu. Domnișoara Helen călca cu mersul ei legănat, ținîndu-se cu mîna stîngă poala violetă din voal subire, transparent. Purta o bluză cu guler înalt, gen Maria Stuart, ridicat pînă deasupra urechilor. Cocul și-l împietise cu niște perle strălucitoare de care atîrna perdeaua fină a voaletei. Pe zăpada bluzei cu decolteu brodat și descolorat începea să se instaleze un bănuial fără sutien, în stînga, cum în dreptul inimii, își pusese o bijuterie ciudată, o salamandră șerpuită de un verde curc, înrouată de mici puncte negrioașe. Lîna unduitoare și jocul luminii, capul mic al reptilei prevăzută cu două bombe minuscule de rubin în loc de ochi, o făceau să pară vie și adevărată. Am înlemnit Salamandra seamăna cu cea văzută în copilărie la pieptul doamnei cu voaleta, doar că, cea pe care o priveam acum era mult mai mare. În mîna dreaptă ținea nepilșorul țigaret lung. Era din nou vioaie și bine dispusă, ochii albaștri îi străluceau intens, voaleta îi ascundea trăsăturile făcînd-o misterioasă și excentrică. Am înlemnit așteptînd-o în cazul scîrilor și i-am sărutat mîna dintr-o bună dată. Pe cei doi isam ignorat cu desăvîrșire. Helen m-a luat de mîna așa cum porți un copil measurată și s-a detasat îndepărtîndu-se de indivizii urmind-o țepeni și flegmateli.

Mircea Micu

(continuare în numărul viitor)

DE REVELON

Invitații la vila din strada Salvării aparțin de la orele nouă și jumătate înainte de miezul nopții. Ceilalți erau cincisprezece tineri înalți cu staturi de atleți aleși după un test foarte sever de către însuși comandantul secției de criminalistică. La puțin timp sosită și cele optsprezece colege ale Norei, apoi exact la zece telefonul surd îndelung, fără obșnuitele intreruperi. Nora duse receptorul la ureche și după ce ascultă preț de cîteva secunde rosti amuzată: rămîneți la telefon!

— Vecinii noștri se scuză, explică ea, că nu pot să ajungă în noi decât peste vreo trei ore, deoarece în seara de revelație soferii de pe autobuze se retrag încă de la nouă și jumătate iar taximetriștii, începînd cu orele zece, refuză comenziile care nu sînt în direcția cartierelor unde locuiesc ei. Ce le pot eu răspunde? — Într-o noapte la pas dar mai tîrziu să ne comuniche locul unde se află. — N-o să mă credeți dacă vă spun că s-au dus la Castel pentru a-l convinge pe Maciste să vină la aniversarea mea. Mi-au spus că se va amîna și că o să se petreacă ocazional, fie cu o mașină a pompierilor. — Atunci sugerează-le s-o ia încetșor pe ruta autobuzului 3000 și-o să le trimit un tanc, rise Maiorul. Subordonații lui, precum și colegele Norei izbucniră în hohote. — Adevărat, pe la zece și patruzeci de minute Gherman, Ion și Vasile coborîră vesele din tancul ce-i adusesse; depuseră fiecare cit un buchet superb de flori în brațele doamnei Stîl și ale ficei sale care implineau douăzeci și cinci de ani.

Înd apărură cei trei, Maiorul tocmai răsoia unul din multe ziare de seară ce păreau în orașul nostru. Invitații încă nu se ajezaseră la marea și bogata masă din living, ci discutau ori în grupuri, ori cu perechi despre rochiile pat-lumuri, creme, pălării, blănuiri, automobile, arme lise, carabine cu lunetă, curse de cai, evadări, iar unii chiar despre cărți. Micile pahare ca niște biberi se umpleau necontenit cu băutura masă modestă, să fie înțeloză atmosfera. Afară începuse, mai tîrziu domol, apoi în rafale piezise să se aștearnă zăpada. Lui Vasile nu-i scăpă faptul că Maiorul se încurcătă bruscă și, închizînd nervos ziarul ce-l răsoia, se îndreptă spre tatăl Norei, apoi se aplecă în birou asfîrțîndu-l. Vasile se apropie de Ion și-l săpți că Maiorul descoperise ceva foarte neplăcut în ziarul Speranța și că s-ar putea ca petrecerea să se încheie înainte de a începe. După vreoș minut-două, atît Simion Stîl, cit și Maiorul apăsă surzător și toți cei prezenți fură poțitzi să-și ocupe locurile. Astfel primul toast începu în acopaniamental unor puternice rafale de vînt în ferestre: „La noi după cum vedeți, dragii mei, e cald și bine în timp ce afară iarăși face datorită bucurăriei Simion Stîl. Ne-am aplecat aici să sărbătorim venirea Anului nou și să ne despărșim fără regrete de anul care-i pe ducă. Personal am avut multe necazuri, dar firea mea optimistă m-a ajutat să le înving. Am ținut ca majoritatea celor ce vă aflați acum la această masă modestă, să fii înțeloză, cum tînăra este și firea mea, colega și prietena dumneavoastră. De fapt al doilea motiv, dacă nu primul, care ne-a adunat în jurul acesteia mesă este aniversarea zilei de naștere a ficei mele ibite. (Aplauzele acoperiră vîntul vîntului de afară). Consider, ca părinte, că simț-gura mea mișune este aceea de a face să vă simțitzi cit mai bine. Vă urez distracție plăcută. Acum surpriza!”

Sculptură de Mihai Olos

Orfismul lui Dan Laurentiu este talmăcit în limbajul absolutului. A vorbi despre sine, ca și a vorbi despre univers, înseamnă a parcurge absolutul asemeni „călătorie în somnul de aur” („A încerca să vorbești despre mine / înseamnă să vorbești despre absolut”). Regindirea originară înseamnă de o profunzime aproape impenetrabilă iubirea progresază treptat la stadiul de cunoaștere astrală: funcția poetului-mag, a „călătorului în stele” coborînd din inspirația eminesciană, într-un spirit care combină însă romantismul țiric cu inflexiunile parnaslene, este nondidactică o postură nocturnă. Un col de noctambule „luminată” de aurul inițialului în taine astrale (în „poziția astrilor”) însoțește întreaga desfășurare lirică din poezia lui Dan Laurentiu. Cunoașterea astrală este, desigur, o cunoaștere de noapte. Regimul diurn e impropriu gânditorului răzicit în „aurul” de sine. Imaginea bolții albastre nu are, ziua, nici o funcționalitate în ordine siderală. „Soarele” se simte cu atît mai puternic cu cit lumina este adu-lată ca o melancolie sau ca o prezentă halucinantă, înăuntrul viziunii nocturne. Văzul funcțională la Dan Laurentiu ca un simț integrator: prin intermediul privirii, ființa se cuprinde în univers, „pășește” în spațiile siderale. Domeniului inițiat al bolții instelate, apropiată ca o iubire, plină de o tandrețe inefabilă dar și privilegiate alegorică a pătrunderii în absolut, îi corespunde alternativa abisului adîncurile mării, o mare ca figură pentru prezența profunzimei. În „întunericul abisului” al mării (a se vedea că sintagma se potrivește de minune și cerului în noaptea) poetul descoperă același element abstract pentru recunoașterea absolutului. Vraja acestui element care se comportă pînă la un punct ca un canal de simbolizare, aurul, constă în mare măsură în ambiguitatea lui. Absolutul este, în fond, un indeterninat autocuprînzător și a vorbi de un simbol care să-l evocă în ordine așa-zicînd material echivalează cu o trădare. Aurul nu se identifică cu strălucirea; e! este aici mai ales circumstanța consacratore, înveșmîntarea gesturilor cu „sub-

stordonații Maiorului se întoarsă dîrdîind, umoarea lui Simion Stîl se schimbă ca prin minune. Pentru că tînărul din vin, tînăr nestăpărit să ciocnească un pahar cu marele Maciste. Din aceea clipă veselia cea mai nevîntată se dezlîntă în casa Norei. Cu excepția Maiorului, toată lumea cînta, în afara de hior toată lumea dansa. Se făcuse ora prinzului, distracția continuă, și mai multă frenetrie. Punctul culminant a fost atînci cînd însuși Simion Stîl a început să topăie îm-preună cu Maciste. Și exact în acele clipe, blana lui Maciste a căzut pe parchet cum cade noaptea peste vînt; adîncii lui tînărul făcînd din fata sa l-a trezit pe tatăl Norei și Simion Stîl a strigat: prîndetzi-l! Dar pînă să aibă cineva o asemenea inițiativă blana l-a înghitit iarăși pe tînărul a cărui înfășiere și încantate pe toți cei prezenți.

Vasile, Ion și Gherman erau atît de obșitzi incit abia se mai ținău pe scaune. De emoțiile prin care trecuseră, citeva fețe au început să se plîngă. În această atmosferă, Simion Stîl care nu mai suportă prezența motanului și ceru Maiorului explicații în legătură cu starea de apatie în care se complăcea. Apoi, ca și cum el, nu altul ar fi fost luat la rost, Ion se înalță de pe scaun și spune: „E adevărat că acest Maciste există, însă ca personal în foiletonul săptămînal pe care l-am inventat. De aceea, ca ajutor al lui nici eu nu mi știu ce să cred despre el. Se poartă prea ciudat pentru viziunea ce l-o hărăziseră. Nu știu ce vrea, imi scăpă din mîni. Ceea ce a făcut pînă în prezent este rodul felului mp de a-l vedea, de a-l descrie. El vrea să fie acum ceea ce eu nu m-am gîndit să fie. Jocul sau aspirația lui de acum nu-mi aparțin. Fără să mă dezic de acel Maciste descris de mine, de pe acest Maciste rare de neînteles eu imi ridic mînilor.”

Sub privirile tuturor, Maciste se îndreptă spre holul de la intrare și se întoarsă curînd cu o lesă și o plasă de sîrmă pe care le ajeză în brațele lui Ion-Publicistul, apoi întinse gîtul și așteptă să fie imobilizat. Ion și Vasile, după ce au auzit cele două obiecte sub masă, Vasile procedă la fel atînci cînd motanul aștepta în fața lui. Cînd însă Gherman refuză și el să-l lege pe Maciste, Maiorul se ridică bruscă și-l amenință că-l va trimite iarăși în locurile unde se țin cele mai puțîn în urmă. „De altfel, insistă Maiorul, dumnea-tă este singurul stăpîn al lui Maciste cel real, așa că te rog să-l legi!”

Ipoteze și pretexte

Urmare din pag. a 2-a

Georghe Pituț

teclulare ale cercetării. Comentînd specificul artistic al creației sadoveniene, criticul constată că operi autorului Baltașului l-ar fi propriu o trăsătură ce-o individualizează în contextul întregii noastre literaturi și din structura inițială, primară, se naște o altă „cu înlăturarea elementelor alogene și printr-o infuzare de vitalitate estetică”. Situația enunțată (nu singura în labirintul de teme sadoveniene și în putida unității stilistice a redactării) este o consecință a monotoniei, prin două opere: „Văsele blănișor” și „Noaptea de sînzine”, scrieri aflate la poli opozi al reușitei artistice. Ocupîndu-se de cele se spune, cum se spune și în ce se spune în opera literară, lundu-și ca reper Tăbule din T'ra de Kuty, scriere considerată o sinteză a strălucirilor, Mircea Braga face observația potrivit căreia opera argeșiană reprezintă cazul „în care structura este însăși scriitura, obsesia textului în sine, izolarea expresiei pentru propria sa valoare”. Reduse ca mîndre, concentrate în substanță, originale pe formă, ele sînt „sburlite din secțiunea a doua a cărți convin, prin maniera dezbaterii, naturii discret-polemice a criticului. Noțiu în derivă nu vrea să însemne trecerea în anonimă a unor categorii sau principii ce în de normale și strategia organizării textului, ci doar faptul că acestea ar putea cunoaște o subminare a particularităților lor prin atenția restrînsă ce li se conferă. În fond, Mircea Braga pune în dezbateră relații și raporturi de tipul: vechi / nou, semnificativ / semnificat în creația literară; se reflectează asupra ideii de progres în artă, procedîndu-se la o corelație în sensul considerării mai adevărate a formulei de progres prin artă. Se discerne asupra conceptului de accesibilitate, este interogată relația dintre istorie și artă, dintre opozi și lectură. Extrem de interesant ni s-a părut esutul despre tipologiea actului lecturii: cum intră în citire, se întrebă criticul, pentru a avea acces mai deplin la lumea operii, la universul de semne al acesteia? Sociologic, ce specifică, problema a une de tehnică, estetică, una de principii. Actul lecturii se desfașoară pe două coordonate: una e aceea care expune, care n-are o finalitate declarată; a doua este coordonata în cadrul căreia se propune deschis o finalitate. Nu este neglijată posibilitatea unei lecturi cu o finalitate par-estetică, aceea a socialistilor etc. Alte succințe și olime de interes comentarii vizuale condicte critice, definiții și în noaptea de funcția, specificul, programul, finalitatea sa. Poezia ca agresiune, problema personalului H.ferar, starea traducerilor etc. sînt subiecte asupra cărora criticul meditează cu ressonabilitate și cu o anume înierțurare. Fiecare operă este citită în mod pur Poetia lui Dan Laurentiu în structura ei inepuizabile resurse categoriale, de la stadiul genezei ei și pînă la afirmarea ca produs estetic de o generalizată coeziune. E datorică criticii de resort să le identifice și să le evidenzeze virtuțile.

SPAȚIILE IUBIRII

Viziunea poetică a lui Dan Laurentiu este una de o profundă esențialitate și puritate, ca principiu al absolut, ca forță de exorcizare a absolutului și, pe de altă parte, ca depozită a absolutizării. O spune însuși poetul într-un scurt eseu programatic așezat în fruntea volumului Zodia leului (1978). Intuitul Privirea lui Orfeu. Originea poeziei e cîntul. Performanța orfică este săvîrșită într-un spirit și într-un spațiu al virtualităților, într-un cînt imperfect „somm de aur”. Înainte de a se îndoi de existența lui Euridice, Orfeu a cîntat-o. Înainte deci de a încerca să ia cunoștință de existența operții, s-a lăsat dus de undele inspirației, a scoș la lumina zilei, puternic, înconștient orgolios, extatic, cîntul, sacralizînd astfel iubirea. Dar exterioriza aceasta a trebuit să fie confruntată, să treacă de stadiul de cunoaștere virtuală („iubire”) la cel al cunoașterii esențiale. Al comunicării — adică al confruntării cu imaginea nocturnă, cu noaptea echivalentă esenței, harului, puterii sacre ce nu se destăinuie privirii. Noaptea este divinitatea care păzește esența cunoașterii. Divinitate-concept, aflată însă în antipodul sacralității inițiale, furești, dobîndită printr-o perfecțiune involuntară, „profană”. Între profan și sacru limita poate trece, la început, în stadiul „primitiv” al opere, drept aproape insesizabilă.

La confluența mîltului orfic — mit cit se poate de european în substanță și formă — cu o întreagă urie speculativă, concepția poetică a lui Dan Laurentiu urmează riguros această conduită a iubirii fără cunoaștere. Creația sa este întruciparea fidelă a extazierii orfice, așa cum se poate ea produce după secole de poezie. Originea cîntului ideal al plentudinii poetice și spațiul al absolutizării iubirii, nu mai rezidă într-o ambiguitate rășărită din misterul adinc al divinității pierdute, din absența sacralității, absența perpetuata la infinit („urmă infinită”),

Costin Tuchilă

atelier literar posta redacției

N. GULIMAN: Lucruri curate, simple, înfiorate, parcă în progres față de paginile anterioare („Numal despre tine”, „Doar timpul”, „Intind mișcările”, „Trudă”). Proza, un exercițiu util, dar, deocamdată, fără semnificativitate.

I. BĂRBĂȘOIU: Auziți bine, în general, în pagini calme, reținute, fără fervori deosebiți („Pe la răspântii”, „Cite un strop”, „Într-o zi”, „Eu m-am numit”). Să vedem, în continuare.

E. VINSKI: Scrieți prea mult, cu grabă și înfrigurare, fără să vă alegeți cuvintele, fără să evitați locurile comune, banalitățile, deja-spusul convențional, etc. Rezultatele nu pot fi decât îndoielnice, modeste, cu prețuri scurte fulgerări de poezie (ca în „Divergență”, „Nedumerire”, „În ajun de noapte”, „Indemniuri”, „Metamorfозă”, „Incandescență”). Dar aceste fulgerări arată că sînteți în stare să scrieți și poezii întregi, în toată firea, nu-i așa?

EM. BALTIANU: „Ce mai fac”, „Impreună”, „Destin comun”.

B. MARIAN: Interesante sînt, mai ales (prin pătrunzătoare identificare a unor fenomene reale), cele două „feluri de nebunii”. Din păcate, ele rîmîn prea aproape de stadiul însemnării preliminare, al bruionului, și nu ajung la incandescență și frează, Cielul „scurtelor pocme” nu prea se află sub semnul inspirației — lucruri de obișnuită și inerte, secl. pedestre, în preajma banalității (poate doar „Scurt poem...”). Ceva mai bine, în „Dimineată”, „Dumnică”, „Poet”, „Sun”, dar nu la nivelul îndelungatelor așteptări. Scrieți totuși prea mult. Pe cînd o pauză pentru reculegere, meditație, bilanț aut critic, confruntare adîncă, necruțî-

toare, cu marea poezie, pentru „privirea înapoi cu minie”, pentru lepădarea bătrînelor coji și cruste și carcase sclerotice ale M. S. Obșnuința, care va imobiliza adesea condeiul și aripile, într-un cuvînt, pentru pregătirea unei „schimbări la față”, a asaltului decisiv?

B. A. R.: S-ar putea vorbi de o anumită însușire de povestitor, dar mai sînt niște lucruri de pus la punct. În primul rînd, e de îndepărtat cu totul nebulozitatea (veche meteahnă!), atît în relațarea, în expresie (care se pierde adesea în filosofii ambigue, în ojașne despicări de fir în pătru, etc.), cit și în structurarea personajelor (pe care trebuie să le năsați în timp și spațiu, să le definiți o identitate, să le explicați reacțiile, comportamentul, etc.). Cea mai simplă soluție e, să vă imaginați povestind cuiva, „la o cafea”, o întâmplare, povestindu-i simplu, direct, așa cum se întîmplă în viața de toate zilele, fără savanturile lîvrești, fără a urmări cu tot dinadinsul „efecte”, asigurîndu-vă în per-

ANA BOARIU: În fine, o încercare de organizare narativă. Nu e rău, pentru început, dar mai sînt niște lucruri de pus la punct. În primul rînd, e de îndepărtat cu totul nebulozitatea (veche meteahnă!), atît în relațarea, în expresie (care se pierde adesea în filosofii ambigue, în ojașne despicări de fir în pătru, etc.), cit și în structurarea personajelor (pe care trebuie să le năsați în timp și spațiu, să le definiți o identitate, să le explicați reacțiile, comportamentul, etc.). Cea mai simplă soluție e, să vă imaginați povestind cuiva, „la o cafea”, o întâmplare, povestindu-i simplu, direct, așa cum se întîmplă în viața de toate zilele, fără savanturile lîvrești, fără a urmări cu tot dinadinsul „efecte”, asigurîndu-vă în per-

manență că interlocutorul vă înțelege și vă urmărește. Într-un fel (dacă nu chiar în mai multe) iați rostul și cheia ortocrei proze! Rezultatele vor fi înfînt mai bune și ni se pare evident că sînteți în măsură să le obțineți.

PIETRO-CLUJ: E multă bătaie de apă în puț, multă filosofie de doi bani, în aceste pagini scrise grabit, neglijent și destul de agramat (cu fel de fel de „îzbușniri”, „să te substrați”, etc.). Incepeți prin a elimina aceste supărătoare lipsuri, incompatibile cu velleitatea literară.

DAN ELIAS: Pare să fie ceva în plus, în ansamblu, față de antecedente, și mai ales în „Zbor”, „Sărut”, „Nu doar fructe”. E destul de bine și în „Sete”, „Teu”, „Întîmplare”, „Stare de bine”, dar nefinisate pînă la capăt, ele mai poartă urme de zgură, aproximații și șovăieli. Sînt motive să continuați, cu și mai multă dăruire și consecvență, și nu doar „printre picături”.

Camela Tulbăș, Dinu Ion Constantin (ceva, în „Ce-ar fi pămîntul”, Nicu Rotariu, Maria Bălan (Teleorman), Nae Cristian, C. T., Dolores, Misa, Darlan Valesi, Naida Manolescu, Tamara A. Ilie Caluparu, Valeriu Dormona, Gh. Avierșel, Aurelia Bido, Ana Ioana Oprea, Dumitru Cojan, Emilia Mirea, Laza Stuharu, Dimitrie Tudor: Pagini de nivel modest.

Geo Dumitrescu
Mulțumim pentru felicitări și urări și adresăm celor ce ni le-au trimis un cordial La mulți ani!

Timpul

Timpul varșă timp.
Timpul iese din timp
și umple totul.
Nici un gol de timp
nici o scuză
nici o scăpare.
Noaptea ai lungi din ce în ce
sufocă zilele
ca pe niște semînte mărunte
slab pîlpîind.
Ce e dincolo de munți
ce e dincolo de mare?
Aceeși năvălire de timp lacom
îngrămădit peste lumea lîră scîpore.

MONICA ROHAN

Pisaj comparat

O pasăre nu poate fi
mai interesantă decît durerea din aripa
pasărilor
după cum nici spinul trandafirului
nu poate înlepa mai mult decît culoarea lui
osemena întinerului din piatră
nu-i mai adînc
decît tăcerea dinăuntru
astfel deurge inegalitatea puterii
întocmită în mai multe locuri deodată
deosebînd pasărea de floare
floarea
de piatră
numai îmbrățișarea singelui
e fel de cuprînzătoare
ca viața însăși

COSTIN GRIGORAȘ

Ca Michelangelo

Ca Michelangelo pe înalte schele
pînă la capela sînt
mîca scrie și eu poeziile
cu trudă
sub pînă mea amorfă boltă cerească
să prîndă viață
și cuvintele ca vopseauă să-mi picure
în ochi
pe piept și pe miini
să mă ardă
să mă orbească
să simt inecul cu inecul că nu mai sînt
nimic
în afară de ceea ce
cu propria mea voință
fac

EUGEN BLAI

Desen de Mihai Gheorghiu

Dor sfîrșit

Geana întredeschisă
îscă turbure
răsfrîngerii lucide
ale unui rafund ideatic.
Gurii vîlene —
în cercevele decolorate
ciocăniturile vîntului
desenată fantomă.
Neascultate de nimeni,
ceaurile,
cuibărite-n odaie,
susură minulete unui dor
înecut în cunoaștere
și sfîrșit
în nedumerire...

SIMONA CONDOR

O lume întreagă

În casa mea
m-am dech baltă cerului
pe care aprind seara stelele,
iarba care dansează
înfiorată sub tălpi
și umbrele negre
ale arborilor
în care mă ghemuiesc
înfricoșată
Și mai am soarele
care mă mbracă
în odăjdii lungi
și-o lume întreagă
adormită în cuvinte.

MARCELA MARINICA

Dar vâluri albastrii

Întru sfatoasă în gura sălbatică
A garoafă
Și mă devoră zimții egali
Se condensează aburi de lapte
În trupul meu robust de țărancă
Gata să-i smulgă pămîntului
Rădăcina supremului Tîlc
Dar vâluri albastrii
Despică lumina;
Nici un pas în urmă
Nici un pas în față
Acesta pare să fie prezentul meu
Coplescitor — amprenta dezinvolturii —
Timpuria floare de martie!

ADRIANA LASCAU

Avalanșa de aer

urma respirației tale în aerul înghetăt
imi luminează drumurile noaptea
cenușă strălucitoare presărată
pe o imensă scîsoare de dragoste
rămasă scrisă și
spre primăvară la cumpăna de ape
o bătaie cu fulgi înprovizată
o bătaie ușoară cu fulgi de zăpadă
și din nou urma respirației tale
între oameni bătrîni cu priviri oboșite
mă trage la mal și
umbra unui suris îmi mîngieie fata
sau amintirea unor plîmbări lungi
prin zăpada de la marginea unei
păduri

păduri

pină în marginea altei păduri.
prin zăpada de la marginea unei păduri

VIORICA IONESCU

PREMIILE UNIUNII SCRITORILOR PE ANUL 1981

Vineri, 31 decembrie 1982, la sediul Uniunii Scriitorilor, a avut loc decernarea premiilor Uniunii Scriitorilor pentru literatura anului 1982. Premiile au fost înmînate de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din R.S. România, și de Al. Paleologu, reprezentînd juriul, care i-au felicitat pe laureați. În numele celor premiați a vorbit criticul Nicolae Manolescu.

Juriul Uniunii Scriitorilor, compus din Mircea Zăcutu, (președinte), Dan Cristea, Valeriu Cristea, Galfavii Zsolit, Arnold Hauser, Dan Hăuică, Ion Ianoși, Ileana Mălănoiciu, Eugen Negrici, Alexandru Paleologu, Nicolae Prelipeanu, Eugen Simion, Sorin Titel, convocat în scopul de lucru în zilele de 27 și 28 decembrie 1982, după ce a analizat, potrivit procedurii înscrise în regulamentul respectiv, totalitatea titlurilor editate în anul 1981, a hotărît, prin vot secret, să acorde următoarele premii:

POEZIE
Mircea Dinescu — „Democrația naturii” (ed. Cartea Românească)
Ion Drăgănoiu — „Scene de vinătoare” (ed. Cartea Românească)
Kenez Ferenc — „X, Y, Z” (l. maghiară, ed. Kriterion)
Ivo Muncian — „Ce ne aduce bucuria” (l. sîrbă, ed. Kriterion)
Adrian Pănescu — „Jubii-vă pe tunuri” (ed. Eminescu)
Ioanid Romanescu — „Accent” (ed. Junimea).

PROZĂ
Bodor Pál — „Vila” (l. maghiară, ed. Kriterion)
Gheorghe Ciobanu — „Istorii, III” (ed. Eminescu)
Zil Duda — „Războiul amintirilor” (ed. Cartea Românească)
Ily Laszlo — „Luce și fîc cade pe ochi, dramea” (l. maghiară, ed. Kriterion)
Iolmar H. Lajos — „Donki Akos” (l. maghiară, ed. Kriterion)

Georg Scherg — „Lada de nisip” (l. germană, ed. Kriterion)
Eugenia Tudor-Anton — „Prețul singurătății” (ed. Cartea Românească)
Constantina Toiu — „Insoțitorul” (ed. Eminescu)

DRAMATURGIE
Ioșif Naghla — „Misterul Agamemnon” (ed. Eminescu)
Tudor Popescu — „Paradis de ocazie” (ed. Eminescu)
Dumitru Solomon — „Între etaje” (Teatrul dramatic Brașov)

PUBLICISTICĂ ȘI REPORTAJ
Radu Cosasu — „O vîlcușe cu Stan și Bran” (ed. Eminescu)
Ioan Grigorescu — „Dilemă americană” (ed. Cartea Românească)

LITERATURĂ PENTRU COPII ȘI TINERET
Alexandru Mîtru — „Cîntecul Columnei”, (ed. Ion Creangă)
Viad Mușatescu — „Contratimp” (ed. Albatros)
Ada Orleanu — „Dol ani de cutezanță” (ed. Ion Creangă)

ESEU, CRITICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ
Ovid S. Crohmalniceanu — „Pinea noastră cea de toate zilele” (ed. Cartea Românească)
Silvian Iosifescu — „Reverberații” (ed. Eminescu)

Nicolae Manolescu — „Arca lui Noe, II” (ed. Minerva)
Mircea Martin — „G. Călinescu și complexele literaturii române” (ed. Albatros)
INGRIJIRE DE EDITII CRITICE

Teodor Vărgolici — „Opere” de Bolintineanu (ed. Minerva)
TRADUCERI DIN LITERATURA UNIVERSALĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Florin Chirleşcu — „Caiet de patru ani” de Eugenio Montale (ed. Univers)
Polixenia Karambi — „Neîmpăcatul” de Eleni N. Kazantzaki (ed. Univers)
Ioanichie Olăneanu — „Ceaștiovul satelor” de Esenin (ed. Dacia)

TRADUCERI DIN LITERATURA ROMÂNĂ ÎN LIMBI DE CIRCULAȚIE UNIVERSALĂ

Paul Mîcișu — „Poezii” de V. Voiculescu (l. franceză, ed. Minerva)

TRADUCERI DIN LITERATURA ROMÂNĂ ÎN LIMBI ALE NAȚIONALITĂȚILOR CONLOCUITOARE

Lőrincz Laszlo — „Anii de ucenicie” de Mihail Sadoveanu (l. maghiară, ed. Kriterion)

TRADUCERI DIN LITERATURA NAȚIONALITĂȚILOR CONLOCUITOARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Paul Drumaru — „Oastea uitată” de Kiraly Laszlo (ed. Kriterion)

DEBUTURI

Mihail Dinu Gheorghiu — „Ibrăileanu, romanul criticului” (critică, ed. Albatros)
Florin Iaru — „Cîntec de trecut strada” (poezie, ed. Albatros)

Mariana Marin — „Un război de o sută de ani” (poezie, ed. Albatros)

Mihailo Mihailuc — „Nu crede în strigățul pasărilor de noapte” (proză, l. ucrainiană, ed. Kriterion)

Ion Măreșan — „Cartea de larnă” (poezie, ed. Cartea Românească)

Maria Petre — „Aduceți verbele” (poezie, ed. Cartea Românească)

Horsî Samson — „Zbor planat” (poezie, l. germană, ed. Kriterion)

Tudor Viad — „Al cincisprezecelea” (proză, ed. Dacia)

Dănculescu, Ilarie Hinoveanu, George Soreacu, Marin Soreacu.

Virgil Carianopol — „Copilul și țara” (poezie, ed. Ion Creangă)

Romulus Cojocaru — „Vorbele vîntului” (poezie, ed. Cartea Românească)

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN IAȘI

JURIUL: Al. Andriescu (președinte), Nicolae Barbu, Ion Hurjui, Dumitru Ionescu, Grigore Iliescu, Ștefan Oprea, Horia Zilleru.

Vasile Constantin — „Spațiul dintre cuvinte” (poezie, ed. Junimea)

Mircea Radu Iacoban — „Hardughia” (dramaturgie, Teatrul Național Iași)

Corneliu Ștefanache — „După echiocajul de primăvară” (proză, ed. Junimea)

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN SIBIU

JURIUL: Mircea Braga (președinte), Mircea Ivănescu, Ion Mircea, Georg Scherg, Reimar Alford Ungar.

Ion Mărgineanu — „Cu față spre iubire” (poezie, ed. Eminescu)

Sergiu Sălăgean — „Inscripții” (poezie, ed. Albatros)

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN TG. MUREȘ

JURIUL: Romulus Guga (președinte), Marko Bela, Nagy Pál, Nemes Laszlo, Varro Ilona.

Györfi Kalman — „Marele spital” (proză, l. maghiară, ed. Kriterion)

Dumitru Mureșan — „Despre melancolie” (poezie, ed. Eminescu)

Sădă Andras — „Nunta din Suza” (dramaturgie, l. maghiară, Teatrul Maghiar din Cluj-Napoca)

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN TIMIȘOARA

JURIUL: Mircea Șerbănescu (președinte), Florin Bănescu, Liviu Ciocărlie, Mandica György, Marcel Pop-Cornis, Svetomir Radeov, Erika Scharf.

Paul Eugen Banclu — „Sărbătorile” (proză, ed. Albatros)

Vasile Dan — „Arbore genealogic” (poezie, ed. Eminescu)

Pongraz Marla — „Pe prispa zăpezilor” (proză, l. maghiară, ed. Facla)

PREMIILE ASOCIAȚIILOR DE SCRITORI PENTRU LITERATURA ANULUI 1981

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN BUCUREȘTI

Miercuri, 5 ianuarie 1983, la Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu” din București, a avut loc festivitatea decernării premiilor Asociației Scriitorilor din București pentru literatura anului 1981. Premiile au fost înmînate de Constantin Toiu, vicepreședintele al Uniunii Scriitorilor, secretar al Asociației Scriitorilor din București, și de Dana Dimitriu, reprezentînd juriul respectiv. În numele celor premiați a vorbit istoricul literar Ion I. Zamfirescu.

Premiile Asociațiilor din țară au fost înmînate de secretarii Asociațiilor și de președinții juriilor respective.

JURIUL: Mircea Iorgulescu (președinte), Radu F. Alexandru, Annie Bentoiu, Bodor Pál, Maria Cozmin, Dana Dumitriu, Norman Manea, Cornel Regman, Laurențiu Ulci.

POEZIE
Ioan Alexandru — „Imnele Țării Românești” (ed. Cartea Românească)
Nina Casian — „De îndurare” (ed. Eminescu)
Ioana Crăciunescu — „Supa de ceapă” (ed. Dacia)

PROZĂ
Maria Luiza Cristescu — „Vacanța” (ed. Cartea Românească)
Alexandru Tărzul — „Povești de iubire ce nu se mai termină” (ed. Dacia)
Tudor Octavian — „Istoria unui obiect perfect” (ed. Eminescu)

DRAMATURGIE
I. D. Serban — „Penultima doamnă Olimpia” (Teatrul C. I. Nottara)
Ion I. Zamfirescu — „Teatrul european” (ed. Eminescu)

LITERATURĂ PENTRU COPII ȘI TINERET
Lucia Olteanu — „Lumea într-un degetar” (ed. Ion Creangă)
Viorica Rogoz — „Să nu afle Aladin” (ed. Ion Creangă)
Chiril Tricoflet — „Calimera” (ed. Cartea Românească)

CRITICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ

Gheorghe Grigorescu — „Critici români de azi” (ed. Cartea Românească)
Marin Mincu — „Ion Barbu. Eseu despre textualizarea poetică” (ed. Cartea Românească)
Mihail Zamfir — „Poemul românesc în proză” (ed. Minerva)

TRADUCERI DIN LITERATURA UNIVERSALĂ

Radu Hăncu — „Iliada” de Homer (ed. Minerva)

Sorin Mărculescu — „Nuvele exemplare” de Cervantes (ed. Cartea Românească)

Dan Munteanu — „Concertul baroc” de Alejo Carpentier (ed. Univers)

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN BRAȘOV

JURIUL: Emilia S. Mihăilescu (președinte), Mihail Joldea, Emil Poenaru, Valeriu Sărbu, Ion Topolog.

V. Copilu-Cheatră — „Cartea Moșilor” (poezie, ed. Minerva)

Nicolae Siale — „Zăpada din anul o mie” (poezie, ed. Eminescu)

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN CLUJ-NAPOCA

JURIUL: Alexandru Căpraru (președinte), Constantin Cublesan, Fodor Sandor, Marosi Peter, Mircea Oprea, Racz Gyözö, Eugen Uricaru.

Horia Bădescu — „Grigore Alexandrescu” (critică, ed. Albatros)

Vasile Igna — „Starea de urgență” (poezie, ed. Cartea Românească)

Kadar Janos — „Cîntec” (poezie, l. maghiară, ed. Kriterion)

Kanior Lajos — „Litris și navelă” (critică, l. maghiară, ed. Kriterion)

Radu Mareș — „Căil sălbatică” (proză, ed. Dacia)

Palacsak Lengyel Jozsef — „Momentul adevărului” (proză, l. maghiară, ed. Dacia)

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN CRAIOVA

JURIUL: C. D. Papastate (președinte), Sina

Decernarea Marelui Premiu și a Premiilor Speciale ale Uniunii Scriitorilor pe anii 1981 și 1982

Miercuri, 29 decembrie 1982, la sediul Uniunii Scriitorilor, a avut loc decernarea Marelui Premiu și a Premiilor Speciale ale Uniunii Scriitorilor pe anii 1981 și 1982. Premiile au fost înmînate de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din R.S. România, și de Al. Paleologu, reprezentînd juriul, care i-au felicitat pe laureați. În numele celor premiați a vorbit criticul Nicolae Manolescu.

Premiile speciale, pe același an, au fost atribuite scriitorilor CELLA DELAVRANCEA, D.I. SUCHIANU, KISS JENO și GEO DUMITRESCU. Despre aceștia au vorbit, respectiv, Mircea Iorgulescu, Radu Popescu, Bodor Pál, Eugen Simion.

Joi, 30 decembrie 1982, la sediul Uniunii Scriitorilor, a avut loc decernarea Marelui Premiu și a Premiilor Speciale ale Uniunii Scriitorilor pe anul 1982. Premiile au fost înmînate de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din R.S. România, și de Al. Paleologu, reprezentînd juriul, care i-au felicitat pe laureați. În numele celor premiați a vorbit criticul Nicolae Manolescu.

Premiile speciale, pe același an, au fost atribuite scriitorilor CELLA DELAVRANCEA, D.I. SUCHIANU, KISS JENO și GEO DUMITRESCU. Despre aceștia au vorbit, respectiv, Mircea Iorgulescu, Radu Popescu, Bodor Pál, Eugen Simion.

Joi, 30 decembrie 1982, la sediul Uniunii Scriitorilor, a avut loc decernarea Marelui Premiu și a Premiilor Speciale ale Uniunii Scriitorilor pe anul 1982. Premiile au fost înmînate de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din R.S. România, și de Al. Paleologu, reprezentînd juriul, care i-au felicitat pe laureați. În numele celor premiați a vorbit criticul Nicolae Manolescu.

Premiile speciale, pe același an, au fost atribuite scriitorilor CELLA DELAVRANCEA, D.I. SUCHIANU, KISS JENO și GEO DUMITRESCU. Despre aceștia au vorbit, respectiv, Mircea Iorgulescu, Radu Popescu, Bodor Pál, Eugen Simion.

Joi, 30 decembrie 1982, la sediul Uniunii Scriitorilor, a avut loc decernarea Marelui Premiu și a Premiilor Speciale ale Uniunii Scriitorilor pe anul 1982. Premiile au fost înmînate de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din R.S. România, și de Al. Paleologu, reprezentînd juriul, care i-au felicitat pe laureați. În numele celor premiați a vorbit criticul Nicolae Manolescu.

Premiile speciale, pe același an, au fost atribuite scriitorilor CELLA DELAVRANCEA, D.I. SUCHIANU, KISS JENO și GEO DUMITRESCU. Despre aceștia au vorbit, respectiv, Mircea Iorgulescu, Radu Popescu, Bodor Pál, Eugen Simion.

Joi, 30 decembrie 1982, la sediul Uniunii Scriitorilor, a avut loc decernarea Marelui Premiu și a Premiilor Speciale ale Uniunii Scriitorilor pe anul 1982. Premiile au fost înmînate de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din R.S. România, și de Al. Paleologu, reprezentînd juriul, care i-au felicitat pe laureați. În numele celor premiați a vorbit criticul Nicolae Manolescu.

Premiile speciale, pe același an, au fost atribuite scriitorilor CELLA DELAVRANCEA, D.I. SUCHIANU, KISS JENO și GEO DUMITRESCU. Despre aceștia au vorbit, respectiv, Mircea Iorgulescu, Radu Popescu, Bodor Pál, Eugen Simion.

Joi, 30 decembrie 1982, la sediul Uniunii Scriitorilor, a avut loc decernarea Marelui Premiu și a Premiilor Speciale ale Uniunii Scriitorilor pe anul 1982. Premiile au fost înmînate de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din R.S. România, și de Al. Paleologu, reprezentînd juriul, care i-au felicitat pe laureați. În numele celor premiați a vorbit criticul Nicolae Manolescu.

Premiile speciale, pe același an, au fost atribuite scriitorilor CELLA DELAVRANCEA, D.I. SUCHIANU, KISS JENO și GEO DUMITRESCU. Despre aceștia au vorbit, respectiv, Mircea Iorgulescu, Radu Popescu, Bodor Pál, Eugen Simion.

Joi, 30 decembrie 1982, la sediul Uniunii Scriitorilor, a avut loc decernarea Marelui Premiu și a Premiilor Speciale ale Uniunii Scriitorilor pe anul 1982. Premiile au fost înmînate de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din R.S. România, și de Al. Paleologu, reprezentînd juriul, care i-au felicitat pe laureați. În numele celor premiați a vorbit criticul Nicolae Manolescu.

Premiile speciale, pe același an, au fost atribuite scriitorilor CELLA DELAVRANCEA, D.I. SUCHIANU, KISS JENO și GEO DUMITRESCU. Despre aceștia au vorbit, respectiv, Mircea Iorgulescu, Radu Popescu, Bodor Pál, Eugen Simion.

Joi, 30 decembrie 1982, la sediul Uniunii Scriitorilor, a avut loc decernarea Marelui Premiu și a Premiilor Speciale ale Uniunii Scriitorilor pe anul 1982. Premiile au fost înmînate de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din R.S. România, și de Al. Paleologu, reprezentînd juriul, care i-au felicitat pe laureați. În numele celor premiați a vorbit criticul Nicolae Manolescu.

Premiile speciale, pe același an, au fost atribuite scriitorilor CELLA DELAVRANCEA, D.I. SUCHIANU, KISS JENO și GEO DUMITRESCU. Despre aceștia au vorbit, respectiv, Mircea Iorgulescu, Radu Popescu, Bodor Pál, Eugen Simion.

Joi, 30 decembrie 1982, la sediul Uniunii Scriitorilor, a avut loc decernarea Marelui Premiu și a Premiilor Speciale ale Uniunii Scriitorilor pe anul 1982. Premiile au fost înmînate de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din R.S. România, și de Al. Paleologu, reprezentînd juriul, care i-au felicitat pe laureați. În numele celor premiați a vorbit criticul Nicolae Manolescu.

Premiile speciale, pe același an, au fost atribuite scriitorilor CELLA DELAVRANCEA, D.I. SUCHIANU, KISS JENO

